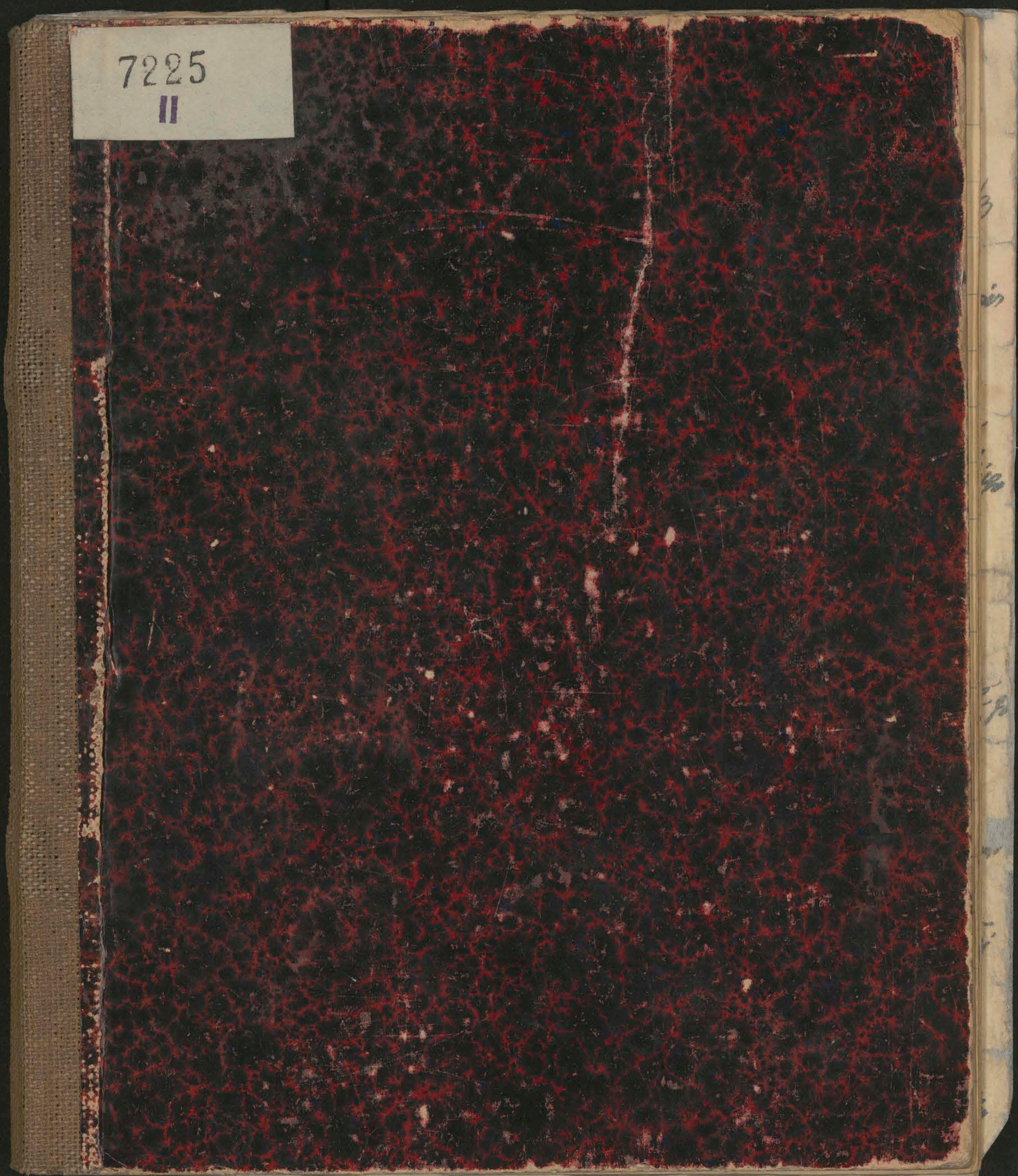

Dar Heleny Gadkównej – Lipskiej

1936, lipiec

1

Protokóły zebrań. 1918-1920.

I. Protokół

z I. posiedzenia Komitetu narodowego. Obrony Kresów południowych (O. K. P.) odbytego w d. 17. ~~listopada~~ stycznia 1919.

Obecni: p. Rektor Szajnocha, K. Tetmajer, J. Zachemski, Dr. St. Eljasz-Radzikowski, Prof. Dr. Semkowicz, Dr. Dr. Rouppert i prof. J. Kantor.

Po zagajeniu przez p. Rektora Szajnochę, w którym oświadczył on, że Tow. Tatrz. służy dla prac Komitetu lokalem, światłem, opałem i materyałami piśmiennymi, propozycyę jego, by przewodniczącym Komitetu obrano p. Kaz. Tetmajera przyjęto. Na wniosek p. Dra Rupperta ukonstytuował się wydział Komitetu, obierając prezesem honorowym p. Rektora Szajnochę, wiceprezesami p. Zachemskiego i Dra St. Eljasza Radzikowskiego, sekretarzami pp. Dra Pawlicę i J. Kantora. Na wniosek Dra Radzikowskiego kooptowano do wydziału dla spraw Śląska i okręgu Czadeckiego i Trenczyńskiego p. [illegible]

Dofińska, a dla części Tatry, przytykającej do obszaru żywieckiego p. D.ra Matuszka, a kraj powierzono p. D.ru Semkowiczowi.

Na posiedzenia wydziału wyznaczono piątek 5-7 g., a nadto w poszczególnych dniach (tygodnia) członkowie wydziału odbywać będą dyżury w Kancelaryi Tow. Tatr. 5-7 po poł. W sprawie funduszów Komitetu przyjęto (do wiadomości) z uznaniem oświadczenie p. Rektora Szajnochy, że Tow. Tatr. wya=sygnuje z funduszów Tow.a swego pewną kwotę, do tego w myśl swego celu przyłączy się Związek Podhalan swymi funduszami, pociągnięte będą również do składania pewnych datków na cele O.K.P. i komitety zamiejscowe.

Na wniosek p. D.ra Radzikowskiego uchwalono nazwę Komitetu „Obrona Kresów płd.", postanowiono również poinformować o powstaniu tegoż Komitet warszawski oraz omówić z nim wzajemny stosunek w sprawie rozdziału pracy, zbierania funduszów i wydanie mapy kresów płd.

Polski:

O. Prof. Zachemski wybiera wnioski uchwalone d. 15 lutego 1919 r. przez zebranie pierwsze Komitetu, jako to:

1) Upoważnić p. Radcę Zawilińskiego i p. Dra Ładzikowskiego by reprezentowali na wiecu Kresów wsch. w d. 18/2 1919 w sali Sokoła odbyć się mającym z prośbą, by zabrali tam głos w sprawie Orawy, okręgu Czadeckiego i Trenczyńskiego oraz nadużyć czeskich w zajętych ziemiach kresów płd. Polski:

2) Uwiadomić poszczególne Komitety prowincyonalne o zawiązaniu się w Krakowie O.K.O.

3) postarać się o wygotowanie listy internowanych oraz szkód wyrządzonych przez Czechów na ziemiach Orawy i Spiszu.

4) W myśl wywodów p. Dra Rafacza zebrać materyały historyczne tyczące się Kresów płd., a znajdujące się w kronikach kościołów tamtejszych

5) Wysłać delegata do misyi Ententy bawiącej w Cieszynie w porozumieniu się z ministeryum Spraw Zagr. w sprawie Orawy i Spiszu

6) wysłać do Paryża delegata, któryby na konferencyi pokoj. poparł sprawę przynależności Orawy Spisza i okręgu Czadeckiego do Polski.

Na wniosek p. Tetmajera postanowiono utworzyć Komisyę propagandy celów ~~spraw~~ O.K.P., odczytową i finansową oraz korespondencyjną prezesów poszczególnych Komitetów prowincyonalnych na członków Komitetu Krak., który jako bliższy pod względem geograficznym ziem płd. Kresów będzie pracę w tym kierunku wielką centralizować, zaś wniósł wywodów p. rektora Szajnochy pp. Tetmajer i Dr. Rauppert omówią w czasie swej bytności w Warszawie sprawę wzajemnego stosunku tamtejszego i krakowskiego Komitetu, oraz sprawę p. posła Osieckiego, by jako delegat Tow. Tatr. zechciał w mowie naszym stosunku szerzej przedstawić pracę i żądania O.K.P.

Uchwalono ~~wniosek~~ wniosek p. Dra Semkowicza założyć podobne Komitety w Cieszynie, Lublinie, Kielcach i innych miastach Polski, a przez urządzanie odpowiednich odczytów popularyzować ideę naszego Komitetu, co poruczono Komitetowi propagandy do wykonania.

Na wniosek p. Rektora Szajnochy uchwalono utworzyć Komitet O.K.P. w Żywcu w porozumieniu się z gronem

nauczycielskim szkoły realnej taniej.

Prof. Zachemski zwraca się z gorącą prośbą do wydziału o zajęcie zebraniem gazet ludowych, kalendarzy i książeczek do należeństwa celem wydania ich polskiej ludności Kresów płd. – Na ten cel uchwalono wyasygnować p. Zachemskiemu 200 Kor. z obecnych funduszów O.K.S.

Na wniosek p. Dra Roppenta uchwalono wydać pismo do T.S.L., T.O.L., i Un. Lud. im. A. Mickiewicza z prośbą by Towarzystwa te ~~się~~ zajęły się krzewieniem oświaty na kresach płd. Polski, a inteligencyę polską Kresy i Śląska wezwać do współpracy z Komitetem O.K.S. by i oni w ten sposób długu Ojczyźnie spłacili i spełnili obowiązek narodowy wobec swej rodzinnej ziemi.

Na wniosek p. Dra Rakitowskiego zamknięto posiedzenie, a następne wyznaczono według poprzedniej propozycji uchwały na piątek (21.2.) m. 5–7.

W Krakowie d. 17. ~~stycznia~~ lutego 1919

Sekretarz Prezes:

[signature]

2. Protokół

z II. posiedzenia Komitetu O. K. P. odbytego w d. 22/2 1919.

Obecni: P. P. Rektor Szajnocha, K. Tetmajer, Radca Zawiliński; Dr. Semkowicz, Dr. Kompert, Dr. Radlikowski, Dr. Goetl prof. Zachemski i Kantor.

1. Po odczytaniu protokółu ostatniego przewodniczący stawia wniosek by dziś zajęto się przedewszystkiem wyborem różnych komisyj, mających pracę Komitetu intensywnie prowadzić: zwłaszcza w zakresie pracy politycznej i czysto fachowej.

2. P. Radca Zawiliński radzi wysłać do Komitetu narod. cieszyńskiego pismo z prośbą, by Rada narod. cieszyńska włączyła w zakres swych spraw także i sprawę Okręgu czadeckiego i trenczyńskiego. – co też uchwalono.

3. Na wniosek p. Dra Goetla ~~jeszcze~~ uchwalono jeszcze raz przedyskutować uchwały i wnioski zapadłe na poprzedniem posiedzeniu w skutek czego uchwalono:

a) by przewodniczący wraz z sekretarzem zaraz w sobotę wnioski zapadłe na posiedzeniu wspólnie zatwierdzili

b) by założona książka, w której zapisywane były wszelkie sprawy bieżące

c) wysłać uwiadomienia do istniejących już komitetów O. K. N. o założeniu w Krakowie centralnego Komitetu, jako to do:

α) Powiatowej organizacji narodowej w Nowym Targu na ręce p. Dra Bednarskiego
β) Komitetu obrony Orawy i Spisza w Zakopanem „ p. ~~[illegible]~~ Sarlicy
γ) Koła przyjaciół Spisza na ręce p. Dra Przybyły Szymona
δ) Sekcyi spiskiej w N. Sączu „ Pasierbka Emila ~~[illegible]~~ lub inż. Migdała event. p. prof. Pollaka.
ε) Sekcyi spiskiej w Piwnicznej na ręce p. Dr. Nowaka
ζ) Komitetu samoobrony ziemi orawskiej i życkiej X. Kapel. Miodońskiego

Nadto ~~komunik. p. Dra Goetla~~ powoł. Komitet ~~narod.~~ obr. kresów wsch. w Tarnowie przez p. Dra Sertila, by działalność Komitetu rozszerzono na kresy płd. (~~zach~~ południowe)

W sprawie internowanych i pokrzywdzonych mieszkańców Polaków Orawy i Spisza zabierali głos pp. Zachemski i Dr. S. Radzikowski, przyczem p. Zachemski zawiadomił zebranych, że w tej sprawie odnosił się ~~do~~ p. Zborowskiego, redaktora „Gazety podhal." z prośbą o podanie listy internowanych i wysiedlonych [illegible]

zaobserwowany przez Komisarza powiatowego

wkrótce ją otrzymać, pan p. Radzikowski ~~wiele~~ j zaznacza, że jedyną drogą, jaką my posiadamy w sprawie podniesienia internowania Polaków na Orawie i Spiżu (A. Sikory, Pieckowski i tak ~~Kwiatkowskich~~ w ... wraz z ... ~~zabicie~~ oraz nadużyć i gwałtów ciężkich) ~~[illegible]~~ (jak zabicie kobiety w Piekielniku, strzelania do gazdów pod Sromowcami, zabierania bydła, niszczenia ryb itp.) to jest droga głośnego protestu wobec rządu naszego. Otóż potrzeba ~~Na wniosek mój~~, pałaby pp. Rouppert i Tetmajer w czasie najbliższego mego pobytu w Warszawie porozumieli się z tamtejszym Komitetem by Komitet Tatr. ~~poruczyli mi tam~~ zaraz po ustaleniu pewnych faktycznych nadużyć ciężkich tej sprawy w sejmie i by zażądano od rządu ~~pod~~ uwolnienia internowanych i umożliwiono im przez to wypełnianie swych narodowych obowiązków na miejscu. Sprawy jednak tego rodzaju w myśl wywodów p. Dra Rupperta postanowiono oddać do rozpatrzenia p. posłom. Od Księgarni, którą drogą interpelacyi łatwiej się starać zainteresować polityków i nawet przedstawicieli Ententy.

P. Rektor Szajnocha mówi że ~~pora~~ dziś najpotrzebniejszą rzeczą jest wydanie mapy obejmującej Orawę, Spisz, trenczyńskie, czadeckie, zaś sprawy polityczne ~~dotyczące~~ radzi oddawać do rozpatrzenia także ekspozyturze Komisyi pokojowej, która istnieje przy Komisyi Rządzącej we Lwowie.
P. Zamlicki zawiadamia, że p. Krzyżanowski wydaje mapę tych ziem opracowaną przez Frygę i p. Pobiedzka.
P. Semkowicz radzi wyzyskać do tej mapy także i mapę p. Dra Nitscha z tem nadmienieniem, by tam były oznaczone granice historyczne, oraz by wydana była i w obcych językach: franc. i angiel. (Czytanowie) O. K. P. winna ofiarować w pracy takiej swój współudział i wydać ~~ją~~ mapę tę pod firmą Komitetu, a nakładem Krzyżanowskiego.
Według zdania p. Rakitowskiego należałoby na tej mapie uwzględnić ściśle stosunki etnograficzne, by niepotrzebnie nie oddawać własnej ziemi ludności obcym.
Dla urzeczywistnienia powyższej pracy uchwalono na

[illegible]

wniosek p. Dr Rupperta wyboru Komisyi Kartograficznej, do której weszli: p. Rektor Szajnocha, pp. Dr Goetl, Semkowicz, Radlikowski i Zamiński, którzy w porozumieniu się z p. P[illegible]kiem przygotować mają do d. 28. lutego referat kartograficzny.

W sprawie internowanych i [illegible] Polaków na Kresach płd. uchwalono by pp. Tetmajer i Dr Ruppert osobiście prosili p. [illegible]kiego, by wniósł do rządu interpelacyę.

W sprawie przynależności okręgu czadeckiego uchwalono zwrócić się z pisemną prośbą do Rady narod. w Cieszynie by ta przedstawiła to misyi Ententy.

Dla usprawnienia pracy w zakresie spraw politycznych obejmujących Kresy płd. Polski uchwalono na wniosek p. Rektora Szajnochy utworzyć Komisyę polityczną, któraby miała na celu zbieranie dotyczących dat oraz porozumiewania się z rządem. Do Komisyi tej weszli P. Rektor Szajnocha, Tetmajer, Dr Ruppert i Dr Goetl. Celem przyśpieszenia prac tej Komisyi uchwalono [illegible]

starania o wyjednanie dwóch bezpłatnych kart kolejowych dla 2 członków tej Komisyi i w tym celu mają się udać z prośbą do Komisyi Rządzącej w Krakowie jako delegaci Komitetu D.K.P. pp. Kajzercha i Tetmajer.

Na wniosek Dr. Goetla uchwalono utworzyć Komisyę propagandy, która ma zająć się wydawnictwem i rozpowszechnieniem odpowiednich broszur – przyczem p. Semkowicz radzi wydać broszurę także o ~~[illegible]~~ ziemiach płd. Kresów by wydano tylko w jęz. franc. i angielsk. dla [illegible] Kongresowców – a w skład tej Komisyi weszli: pp. Dr Semkowicz, Zachemski, Pawlica i Kantor, Dr Goetel i Dr Matuszek. (Komisya) Ta zejdzie się już d. 22.2.05 po poł.

P. Tetmajer proponuje urządzenie koncertu tatrzańskiego na wzór Warszawy, w Krakowie, lecz siłami własnemi.

W bardzo szczupłym już gronie (obecni byli tylko pp. Tetmajer, Zawiliński, Semkowicz, Goetel i Kantor) obradowano dalej nad

1) wnioskiem pp. Rafacza i zgłoszono się na wniosek p. Semkowicza, by w sprawie terytoryum Trenczyńskiego i jego stosunków z Dawnym kr. Oświęcimskim. Zatwierdzono wykorzystać

których akta grokkie. Postanowiono też powołać
na wniosek p. Tetmajera do pracy w Domkie fachowe
z siły w różnych kierunkach pracy naszej potrzebne,
podać ogłoszenia o naszych pracach i celach w różnych
czasopismach z Poznaniu, Lublinie, Piotrkowie, Warszawie
i t.p. oraz wyasygnowano ~~pewną~~ kwotę trzystu koronach
koron na zakupno potrzebnych książek, ~~stam~~ pieczęci,
papieru korespondencyjnego i t.p.
Na tem posiedzenie zamknięto.
W Krakowie d. 21. lutego 1919.

Przewodniczący:

Sekretarz:
[illegible]

Protokół

z III. Posiedzenia Wydziału N. K. Okr. S. O. i T. odbytego w dniu 27. lutego 1919. w lokalu Tow. Tatrz.

Przewodniczył: Dr Eljasz Radzikowski
Obecni z członków wydz.: Dr Goetel, Prof. Kantor, Wł. Pawlica, Prof. Sawicki, Prof. Semkowicz
z gości: Prof. Zborowski z N. Targu i Dr Gryer z Cieszyna.

1. Po odczytaniu protokółu Dr W. Goetel zawiadamia, że stosownie do uchwały zapadłej na ost. posiedzeniu zakupił książkę kasową protokólarną i dyżurową. Pieczątka i papier listowy z drukiem będą zamówione w czasie najbliższym.—

2. Wł. Pawlica podaje do wiadomości, że komunikat o zawiązaniu N. K. O. S. O. i T. wysłano do wszystkich pism krakowskich, oraz

do Gazety Podhalańskiej i do Piasta. Na list p. Kruszowej z Tarnowa dał odpowiedź, że Komitet nasz z radością przyjmuje do wiadomości chęć zawiązania w Tarnowie Komitetu Obrony Spisza Orawy i Podhala, który to komitet pozostawałby w ścisłym kontakcie z komitetem krakowskim. Bliższych szczegółów udzieli Dr W. Goetel który w d. 2 b. m. będzie w Tarnowie z odczytem i ewentualnie może współdziałać w zorganizowaniu komitetu tarnowskiego.

3. Prof. Semkowicz referuje, że w Warszawie zawiązał się także komitet Narodowy obrony Orawy Spisza i Podhala ~~Orawy~~ rozporządzający subwencją 50.000 Marek i rozszerzający swą działalność nie tylko w byłej Kongresówce ale także i w Galicji, czego dowodem jest to, że do komitetu tego miał przystąpić Komitet Nowo Sądecki

Z Komitetem warszawskim konferuje obecnie przewodniczący p. K. Przerwa-Tetmajer celem nawiązania stosunków i doprowadzenia do konkluzji. Na wniosek Prof. Semkowicza uchwalono dla ujednostajnienia nazwy naszego Komitetu z Komit. warszawskim przyjąć ostatecznie nazwę: Komitet Narodowy Obrony Orawy Spisza i Podhala w Krakowie.—

4. Prof. Zborowski podnosi potrzebę reorganizacji prowincjonalnych komitetów Obrony O. S. i P., w czem sam zamierza współdziałać. Prof. Semkowicz radzi, aby reorganizację tę oprzeć na podziale terytorjalnym, na co Prof. Zborowski informuje, że podział ten w zasadzie jest już dokonany, a mianowicie, że komitety poniższych miast rozciągają swą działalność na następujące okręgi:

Nowy Sącz - Piwniczna : Okręg lubowelski
Krościenko : część Starowiejskiego wschodnia.
Nowy Targ : zachodnia część Starowiejskiego okręg kieżmarski, Orawa cała w zasadzie agitacyę na Orawę zachodnio-północną z Wysokiej. Nadto z Wysokiej agitację w Trenczyńskiem.
Żywiec : organizuje się
Stan ten trwa od 1. listopada 1918 — końca lutego b. r.
5. W sprawie uwolnienia internowanych przez Czechów ze Spisza i Orawy, Prof. Zborowski informuje, że rzecz ta jest załatwiona przez komisarza rządowego p. Bednarskiego, który w tej sprawie wysłał umotywowany memoryał do Warszawy.
6. Sprawa wydania mapy Orawy Spisza i Trenczyńskiego. Prof. Semkowicz podaje do

wiadomości, że p. radca Zawiliński zwrócił się do Krzyżanowskiego z żądaniem poczynienia pewnych zmian w mapie, tymczasem księgarz uwzględnić tego już nie chciał, gdyż mapę tę oddał do druku bez zmian. Sprawa zatem jest już przesądzona. Uchwalono jednak na wniosek Dra Goetla mapie tej odmówić naszej firmy. Prof. Semkowicz zawiadamia następnie, że wydaje broszurę w języku francuskim o Orawie i Spiszu i Trenczyńskiem pod firmą biura kongresowego (bezimiennie). Broszura ta będzie zaopatrzona w mapę, w której można będzie uwzględnić postawione postulaty.

7. Co do komisji propagandy Dr W. Goetel referuje: Komisja ta ukonstytuowała się w składzie następującym: Przewodniczący: Prof. Zachemski, Sekretarz: Dr W. Goetel, skarbnik: Prof. Semkowicz, członkowie: Prof. Kantor, Wł. Pawlica, Dr Matuszew

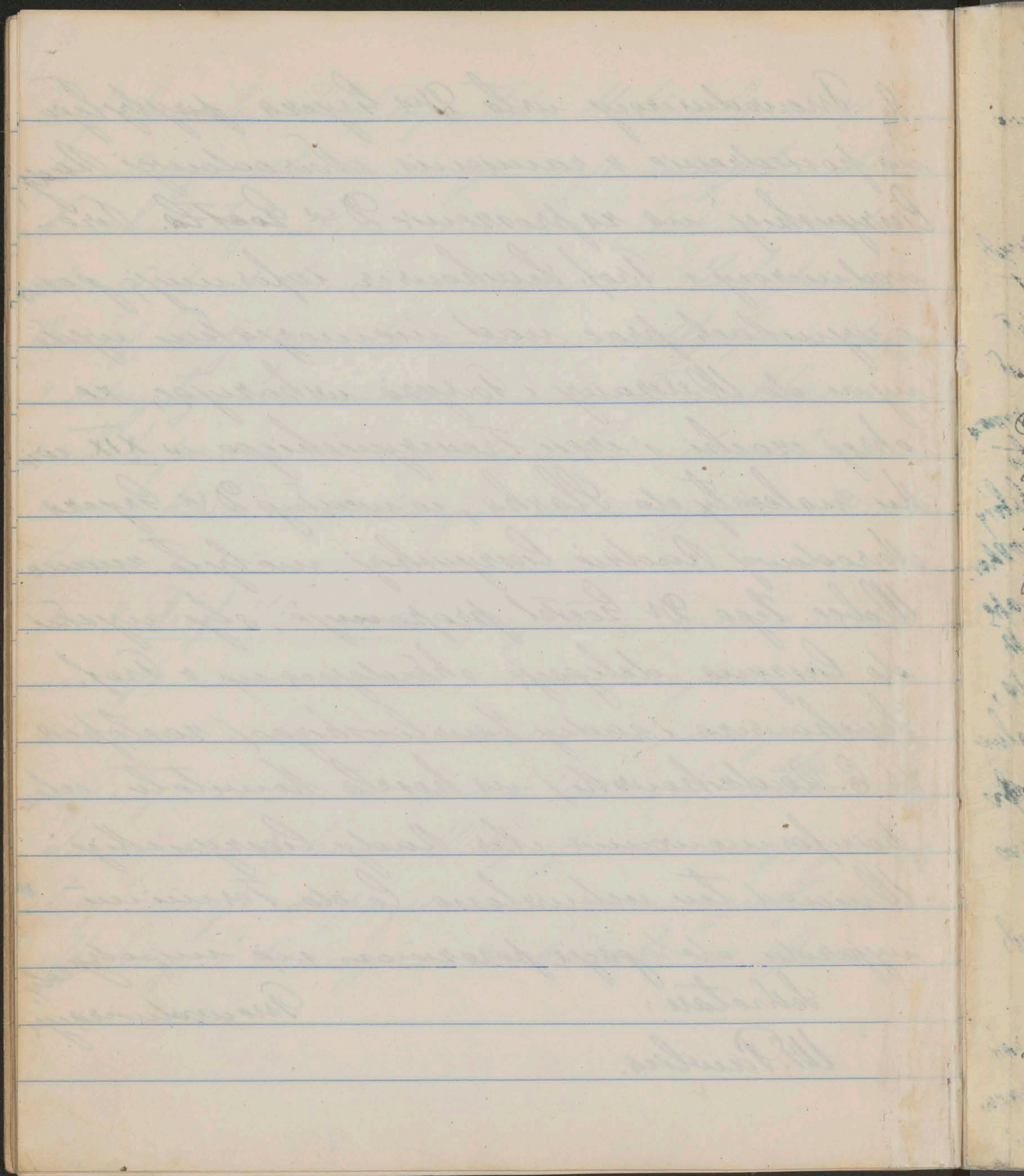
Prof. Sawicki, Prof. Topiołek. Uchwalono: 1/ powtórzyć dla prowincji serję odczytów krakowskich t. j. w Nowym Sączu, Tarnowie, Wadowicach w Żywcu w Cieszynie Zakopanem Białej, Podgórzu. W Tarnowie odbyły się dotąd 2 odczyty. Zaproszenia nadeszły z N. Sącza i ze Zakopanego. Dla prelegentów uchwalono zwrot kosztów podróży i honorarjum 80-100 koron.

8. Prof. Zborowski przytacza ważną informację mianowicie, że są poczynione starania celem sprowadzenia misji koalicyjnej na Orawę Spisz i Podhale ~~celem~~ dla zbadania stosunków. W tej sprawie mają przedłożyć misji odpowiednie memorjały ks. Machay z Orawy i Czekanowski ze Spisza.-

9. Przewodniczący wita Dr'a Grycza przybyłego na posiedzenie z ramienia Narodowej Rady Cieszyńskiej na zaproszenie Dr'a Goetla. Przewodniczący i Prof. Semkowicz informują gości o wynikach prac nad memorjałem wysłanym do Warszawy i Paryża wskazując, że okręg czadecki i część Trenczyńskiego w XIX wieku należały do Śląska, co według Dr'a Grycza Narodowej Radzie Cieszyńskiej nie było znane. Wobec tego Dr Goetel proponuje, aby wysłać do Cieszyna delegację składającą się z Prof. Semkowicza i radcy Zawilińskiego (zastępca Dr E. Radzikowski) na koszta komitetu, celem poinformowania Nar. Rady Cieszyńskiej. Wniosek ten uchwalono. Co do terminu wyjazdu delegacja porozumie się wspólnie.

Sekretarz: Przewodniczący:

W. Pawlica.

4. Protokół

z nadzwyczajnego posiedzenia Komitetu, odbytego dnia 5/3 1919.

Obecni: p. Tetmajer, Zachemski, ~~Wadzitkowski~~, Dr. Semkowicz i Kantor.

Przewodniczący, powołując się na list p. Dziedzica w sprawie wysłania materyałów potrzebnych dla Komitetu warszawskiego zaznacza, iż celem tego nadzwyczajnego posiedzenia jest poinformowanie go czy i jakie materyały dotyczące Spisza i Orawy zostały wysłane.

P. Semkowicz wyjaśnia, że p. Dr Rappaport zabrał z sobą do Zakopanego w celu poinformowania p. pułkownika am. Wade pracę Wrzosa dotyczących etnografii, Szembera, Kidelego z mapą zasiedlenia, mapę Dr Nitscha, rękopis elaboratu historycznego i ~~et~~ geograficznego, mapę i memoryały dotyczące naszych żądań. ~~od p. S.~~ Mapy uchwalonej przez Komisję kartograficzną i opracowanej przez prof. Dr Semkowicza wysłać nie było można, a ~~p.~~ Chrzanowski w mapie przez siebie wydanej poprawek przez Komisję zrobić nie chciał, więc Komisya musi wydać przez siebie mapę zrobioną wraz z broszurą i to w języku francuskim oraz polskim, a kartograf będzie

można podać dopiero w piątek 7/3. na posiedzeniu Komitetu.
P. Radzikowski wyjaśnia braki mapy tzw. Dmowskiego oraz
Siedleckiego i wskazuje na konieczność wydania mapy należycie
obrazującej nasze żądania co do Spisza i Orawy.
Przewodniczący ~~daje objaśnienie~~ podanie, zaznacza, że na wydanie mapy
możemy pieniądze otrzymać z ministeryum spraw zagranicznych
gdzie w tej sprawie obiecuje interweniować, a nadto Komitet
warszawski otrzymać miał od rządu na cele Komitetu kredyt
w wysokości 50.000 marek, z czego już 5000 marek otrzymał
z czego Komitet ten na nasze cele mógłby ~~nam~~ przyjść z pomocą
Nadto Warszawa ~~nasza~~ 3000 marek jako dochód z koncertu
a p. Ilerac na cele Orawy i Spisza wręczył ks. Machayowi, który
też zabrał z sobą pieniądze zebrane w Wadowicach w kwocie 3000 kor.
P. Zachemski stawia wniosek, by jak najszybciej wydać mapę
rozesłać ją do Komitetu, a przedewszystkiem wręczyć ją jak
najszybciej p. Dr. Koppensowi, fundusze zaś na to się znajdą,
gdyż nawet Komitet wadowicki przyrzekł nam pomoc materyalną.
Nad sprawą zarządzania funduszami Komitetu tutejszego
i obcych wywiązała się dłuższa dyskusya, ~~wniosek~~ uchwalono
jednak sprawę tę oddać do rozpatrzenia delegatom
poszczególnych Komitetów i Kół Spisko-orawskich, mających
przybyć na ogólny zjazd d. 16/3 1919 do Krakowa.
P. Radzikowski radzi by na zjeździe sprawę rejestrowania funduszów
wszelkiej naszej pracy się tyczących poruszono, gdyż koniecznem
to jest nie tylko dla ewidencyi, ale i oceny naszej działalności

Należy też jak najszybciej zawiadomić komitety o terminie i programie obrad zjazdu.

Na wniosek p. Semkowicza uchwalono wydać ~~Mapę~~ Mapę Or. i Sp. w 2000^ach^ egzemplarzy.

Na wniosek przewodniczącego wysłano depesze do Nowego Targu, do p. viceministra Wróblewskiego, oraz do p. Jaroszyńskiego.

W ostatniej sprawie zabrał głos p. Zachemski, który skarżył się na Dziekanat Un. Jag. że zbytnią formalistyką utrudnia wpisy młodzieży z Orawy i Spiszu chcącej na Uniwersytet iść.

Postanowiono sprawę opieki nad młodzieżą kształcącą się z Orawy się w kraju poruszyć na zjeździe, a w końcu uchwalono wyasygnować p. Zachemskiemu pewną kwotę na pomoc dla ~~Orawa~~ p. .... st. filozofii tut. uniwersytetu, pochodzącego z Orawy.

Na tem posiedzenie zamknięto.

W Krakowie 5. marca 1919.

Przewodniczący:

Sekretarz:

[signature]

Sprawozdanie

z IV Posiedzenia Wydziału w d. 7. III 1919.

Przewodniczył: K. Przerwa Tetmajer

Obecni: Rektor Prof. Wł. Szajnocha, Prof. Zachemski, Dr Eljasz Radzikowski, Prof. Semkowicz, Prof. Kantor Dr Rouppert, Prof. Matuszek, Dr Pawlica z gości Prof. Zborowski.

1. Sprawozdanie przewodniczącego. P. K. Tetmajer zdaje szczegółową relację z koncertu tatrzańskiego w Warszawie, oraz z wyniku pertraktacyi ~~z Wa-~~ z Narodowym Komitetem obrony Orawy Spisza i Podhala w Warszawie. Koncert należał do udanych; dochodu przyniósł brutto 7000 Mk netto 3000 Mk. Co do Komitetu warszawskiego przewodniczący, ~~wziął~~ na zaproszenie p. Szczawińskiego, wziął udział w jednym z posiedzeń pełnego komitetu. Jednakże wtedy nie doszło do żadnego kon-

kretnego określenia stosunków z komitetem krakowskim, przewodniczący nasz odniósł wrażenie, że panowała tam silna tendencja do scentralizowania a przez zmonopolizowania wpływów i całej działalności. Dopiero następnego dnia doszło do pewnego porozumienia. Mianowicie wicemarszałek p. Osiecki przedstawił przewodniczącemu szereg wniosków ujętych w 13 punktów normujących stosunek i współdziałanie obu komitetów. Przewodniczący zastrzegł jednakże, że przyjęcie tych propozycji ma być zależne od zgody komitetu krakowskiego. Dyskusji nad poszczególnymi punktami na razie nie przeprowadzano, ale na wniosek Rektora Szajnochy i Prof. Zachemskiego odroczono ją do ogólnego zjazdu kół i komitetów spiskoorawskich, na którem będą mieli możność wypowiedzenia się dotyczący przedstawiciele i delegaci

2. Sprawozdanie Drª Rupperta. Przewodniczący udziela głosu p. Ruppertowi. Ten zdaje bardzo dokładnie sprawę z pobytu pułkownika Wade na Podhalu, gdzie towarzyszyli mu stale p. Firzer jako tłumacz i Dr Ruppert jako ekspert. Zwiedzono Orawę Czorsztyn, Nowy Targ, Zakopane i Czarny Dunajec. Pułkownik Wade żądał zawsze informacji rzeczowych zwłaszcza z zakresu etnografii i stosunków gospodarczych, interesował się także kwestją granicy. Przytoczone dane sprawdzał przy każdej okazji. Dr Ruppert informował go na podstawie objektywnych źródeł czeskich i polskich, oraz memorjału i mapy Prof. Semkowicza, które zabrał ze sobą z Krakowa. Przyczem sprawozdawca z uznaniem podnosi, że dzięki sprawiedliwemu i bezstronnemu opracowaniu stosunków etnograficznych przez Dyr. Zawilińskiego pułkownik Wade zawsze stwierdzał istotny

stan rzeczy, co na mnie wywarło korzystne wrażenie. Dłuższe interwiewy z delegacją złożoną ze Spiża Orawy i Podhala wypadły również pomyślnie. Przewodniczący dziękuje Dr. Rauppertowi za szczegółowe sprawozdanie i prosi, aby rzeczowo takowe złożyć na piśmie do archiwum komitetu.

3. Sprawa odczytów. Na zaproszenie przewodniczącego zgodzili się wygłosić odczyty w sprawie kresów południowych Prof. Kantor w Podgórzu zaś Prof. Semkowicz w Straży Polskiej. Prof. Matuszczak zgłasza także swój współudział jeżeli mu dostarczy się już opracowanych i spisanych tematów.

4. Sprawa broszury p. Grzegorzewskiego. Przewodniczący podaje myśl czy nasz komitet nie podjąłby się wydania broszury o stosunkach etnograficznych na Orawie i Spiżu opracowanej przez p. Grzegorz. broszura ta jest drukuje się w jednej z drukarń lwowskich, potrzebuje jeszcze pewnych

wypełnieniu (mapa) koszta jej wykupu wynosiłyby około 800 Kor. Na wniosek Dra Rompperta uchwalono na razie ~~ma~~ broszury tej nie wydawać, ale poddać ją wpierw krytycznej ocenie, czego podjął się Prof. Semkowicz.

5 Prof. Zborowski stawia wniosek, aby w gazetach krakowskich, warszawskich i i. umieścić artykuł w którym byłyby poddane krytycznej ocenie dotychczas wydane mapy kresów południowych, wykazujące często sprzeczności i niedokładności - Uchwalono. - Napisanie artykułu poruczono Drowi Eljaszowi Radzikowskiemu.

6 Sprawa delegacji z okręgu czadeckiego i żywieckiego
Ponieważ Dr Romppert przekonał się że puchowiczy [illegible] władze a może i cała komisja koalicyjna nie nie wiedzą o tych okręgach, dobrze byłoby zwrócić uwagę przez wysłanie delegacji z tych stron. Prof. Matuszek obiecuje zająć się tą sprawą, ale

rząd pieniędzy na pokrycie kosztów tej delegacji.–

7. Sprawa zjazdu Komitetów spisko-orawskich. Ponieważ termin zwołania tego zjazdu jest bliski, przewodniczący zaprasza prezydjum komitetu na posiedzenie w dniu 8. b.m. o godz. 5. celem omówienia programu i rozesłania zaproszeń.

8. Na wniosek przewodniczącego uchwalono na poniedziałek d. 10. b.m. nadzwyczajne posiedzenie wydziału celem ~~wyz~~ załatwienia spraw bieżących i odrobienia zaległości. Na posiedzeniu tem Prof. Semkowicz przedstawi wnioski komisji propagandy dotyczące mapy i jej kosztorysu.–

Protokół

z VI. Posiedzenia (nadzwyczajnego) Komitetu w d. 10. marca 1919.

<u>Przewodniczył</u>: Kazimierz Przerwa Tetmajer
<u>Obecni</u>: Rektor Wł. Szajnocha, Radca Kamiński, Prof. Zachemski, Dr Eljasz Radzikowski, Prof. Zborowski, Wł. Pawlica

1. Na wniosek przewodniczącego kooptowano do Komitetu krakowskiego jako członków czynnych p.p. Prof. Henryka Zelowickiego i Józefa Tatlińskiego.

2.) Organizację Zjazdu kół spisko-orawskich polecono komisji, w której skład wchodzi prezydjum oraz p.p. Dr W. Goetel i Dr K. Rouppert. ~~Komisja ta ma się zebrać na I. posiedzenie w sobotę d. 1.~~

3/. Przewodniczący zawiadamia, że otrzymał od pułkownika Galicy 2 ~~memorjały~~ pisma t.j. rezolucję wiecu w N. Targu wysłaną do Sejmu i memorjał pułkownika Galicy w sprawie strategicznego zabezpieczenia Podhala, wysłany do ministerjum spraw zewnętrznych. To ostatnie pismo odczytał sekretarz zebranym na posiedzeniu.

4. Rektor Szajnocha doradza, aby korzystając z obecności w Krakowie p.p. inż: Sykały i Czaplinskiego, porozumieć się z nimi ~~w sprawie~~ co do wysłania do Rady Narodowej Cieszyńskiej deputacji w sprawie okręgu Czackiego. W tej samej sprawie Prof. Semkowicz proponuje wysłać do Rady Cieszyńskiej ~~wyż. apel~~ pismo następującej treści: „Komitet Narodowy Obr. Sp. Or. Podh. i Kr. w Krakowie zwraca się do Czcigodnej Rady Narodowej w Cieszynie z gorącym

apelem, aby z uwagi na to, że okręg Czadecki stanowił jeszcze w początkach XIX. wieku integralną część ~~z~~ Śląska Cieszyńskiego, zająć się energicznie losem i przyszłością 50,000 polskiej ludności i rozszerzyć swoją działalność na to terytorjum. Zarazem zaprasza Komitet Czcigodną Radę na zjazd w sprawie Kresów południowych, który odbędzie się w Krakowie w niedzielę d. 15. i 16. b. m." Uchwalono pismo to wysłać listem poleconym.

5/ Dr Eljasz Radzikowski nadmienia, że w komunikatach o Zjeździe spisko-orawskim należy związać imię Wł. Jagiełły z Ziemią Spiską, którą król ten odzyskał dla Polski w r. 1412. W tym celu proponuje urządzić uroczysty pochód na Wawel celem złożenia na nagrobku Wł. Jagiełły wieńca laurowego.

W sprawie dostarczenia węgla ma być wystosowane pismo do p. Fr. Pawlicy w Zakopanem.—

6. Prof. Semkowicz odczytał broszurę w sprawie przyłączenia do Polski Spisza i Orawy, oraz przedstawił dotyczącą mapę. Treść tej broszury przyjęto z uznaniem do wiadomości, oraz za zgodą autora uchwalono wydać ją ~~pod~~ ~~fr~~ jej polski tekst wraz z mapą nakładem Komitetu dla celów propagandy. Broszura w tekście francuskim wyjdzie bezimiennie nakładem Biura Kongresowego.—

Na tem posiedzenie zamknięto.

Sekretarz
Wł. Pawlica

Protokół

z VII. posiedzenia komitetu w dn. 14 marca 1919.

Przewodniczył: Kazimierz Przerwa-Tetmajer
Obecni: Rektor Szajnocha, Prof. Nowicki, Dr. Gustaw Tokliński, Dr. Eljasz Radzikowski, Prof. Zachemski, Radca Grünplowicz, Prof. Semkowicz, Prof. Matuszew. Prof. Kowtor, Wł. Pawlica.

1. Przewodniczący wita gościa Radcę Grünplowicza, który przyjechał na zjazd spisko-orawski z ramienia Cieszyńskiej Rady Narodowej, oraz nowych członków komitetu p.p. Prof. Nowickiego i Toklińskiego. poczem zawiadamia iż dostał list od pułkownika na Galicyę donoszący, że pułkownik na zjazd przybyć nie może. Z rozmowy z Wodem doszedł wywnioskowawszy, że co do Orawy wiele już będziemy, co do Spisza potrzebny jest

gwałtowny alarm, bo nadzieje są wątpliwe.

2. Sekretarz Wł. Pawlica odczytał protokóły z 2 ostatnich posiedzeń, które z małemi poprawkami przyjęto.

3. <u>Omówienie programu zjazdu</u>. Dr W. Goetel przedstawia szczegółowy program, nad którym rozwinęła się dyskusja. Zabierali głos przewodniczący Dr E. Radzikowski Prof. Semkowicz Gumplowicz i Tatliński. Ostatecznie uchwalono ten program z pewnemi uzupełnieniami. Treść jego jest następująca:

<u>Sobota</u> rano od g. 9 - 11 dyżury w Tow. Tatrz. { Dr Goetel / Prof. Nowicki / J. Tatliński

g. 11½ powitanie zjazdu { K. Tetmajer / Rektor Szajnocha

Wybór prezydjum { p. Osiecki / Rektor Szajnocha ew. wybór

godz. 12. referat W. Goetla Ukonstytuowanie i organizacja komitetów sporto-orawskich

Dyskusja - Uchwały.

<u>Sobota po południu</u> godz. 4 Sprawozdanie poszczególnych komitetów i wnioski ich w sprawie

najpilniejszych prac w akcji spisko-orawskiej:

Dyskusja - Uchwały

Go dz. 6. Wykłady Prof. Semkowicza; - Dr E. Radzikowskiego.

Niedziela 16. IV. rano godz. 9. Dalszy ciąg sprawozdań i dyskusja w sprawie akcji spisko-orawskiej.

Godz. 10½ referat Gumplowicza: Sprawa Słowaczyzny i jej stosunek do Spisza i Orawy

Dyskusja

Godz. 11½ powitanie gości przybyłych na uroczyste posiedzenie przez W. Tetmajera.

Referat Prof Semkowicza: Objaśnienie mapy kresów południowych wydanej przez komitet krakowski i wręczenie jej gościom.

Godz. 12. pochód z wieńcem na Wawel - przemowa - Dra E. Radzikowskiego.

Godz. 5½ referat p. Tatlińskiego: Ekonomiczne podniesienie Podhala. Dyskusja - uchwały

Przemówienie Dra E. Radzikowskiego w sprawie utworzenia konfederacji spisko-orawskiej

Godz. 7. Wieczornica u Podhalan.

4) P. Taklińska podkreśla ważność omówienia środków ekonomicznych na Podhalu, Spiszu i Orawie i proponuje założenie naszych kół propagujących tę ideę. Przewodnicząca odpowiada, że nie mamy do tego żadnej kompetencji, ale możemy wyłonić z siebie komisję ekonomiczną. Zwraca uwagę, że po przyłączeniu Spiszu Orawy i Czadeckiego do Polski, wszystkie koła zamienią się na komitety pracujące w kierunku ekonomiczno-kulturalnym. P. Taklińska cofa swój wniosek.

5. Prof. Kantor składa sprawozdanie ze swej działalności w Warszawie, ~~którego~~ odpis tego złożony jest w aktach komitetu. Co do działalności ekonomicznej na Podhalu zastrzega się, że pierwsze kroki w tym kierunku uczyniły już Zjazdy Podhalan. Przewodniczący zaznacza, że

w akcji tej Podhalanie mogą iść ręka w rękę z Komitetem Krakowskim.

5. Prof. Matuszek składa szczegółowe sprawozdanie z misji ~~w~~ w jakiej był wysłany do Żywca.–

Na tem posiedzenie zamknięto.

Sekretarz: Prezes:
M. Pawlica

Protokół

z posiedzenia Komitetu odbytego w d. 21. marca 1917.

Obecni: K. Tetmajer, Rektor Szajnocha, Jadwiga Zawilińska, Dr. Semkowicz, Dr. Goetel, Dr. St. Eljasz Radzikowski, prof. J. Zachemski, prof. J. Mantur.

Po odczytaniu protokołu ze Zjazdu Kół Komit. spisko-orawskiego z d. 15 i 16 bm. i stanie wniosek

aby walny zjazd wszystkich kół odbył się podczas
świąt Wielkiejnocy w Zakopanem w 9. 13. i 14. kwietnia,
że zjazd ten należy uważać jako środek do zorgani-
zowania Komitetu, na którym odbyć się ma również
wybór zarządu głównego. Wniosek ten uchwalono.
Uchwalono 500 egzemplarzy kalendarza „Piast" rozdzie-
lić w ten sposób, że Nowy Targ ma ~~otrzymać~~ wysłano 200,
Żywiec 125, wysłano Krościenko 75, wysłano Nowy Sącz 100 egzempla-
rzy. Postanowiono wszelkie sprawozdania z działal-
ności poszczególnych kół i komitetów obrony Spisza
Orawy i Podhala składać w archiwum komitetu,
na ~~ręce~~ p. prof. Dr Semkowicza jako archiwaryusza.
Również uchwalono 1) sprawy wydawnictwa broszury
X. Machaya: „o akatolickiej Czechii" odłożyć do
porozumienia się osobistego z X. Machayem,
2) przyspieszyć zaś wydawnictwo broszury „Co my zapadn"
3) polecono p. Tatarińskiemu porozumieć się w sprawie
papieru drukarskiego dla „Gazety Podhal." z p. Aleksandro-

załatwione 23/3 wysłane 26/3

niezem (ul. Długa) 4) udzielić ~~dodat~~ ~~kwo~~ z Kasy [na wydawnictwo dodatku o sprawach spisko-oraw.] 500 Kor. (pieczęć) dla „Gaz. podh.“ o ile sprawa finansowa z Warszawskim Komitetem pomyślnie będzie załatwioną.

5) W sprawie długu Koła T.S.L. w Nowym Targu w kwocie 500 Kor. uchwalono, by delegaci z T.S.L, T.O.L. i Str. Lud. sami tę kwestyę załatwili.

W sprawie wniosków Koła nowotarskiego uchwalono: 1) odmówić udzielenia funduszów na utworzenie organu periodycznego w sprawie obrony Spiszu i Orawy gdyż sprawami temi zajmuje się Gazeta podh. i Echo Tatrzańskie. 2) sprawę przymusowej pożyczki zarządzonej przez Czechów na Orawie i Spiszu, oraz sprawę groźby wydalania ze Spiszu tych, którzy nie mieszkają na Spiszu od lat trzech uchwalono oddać p. Wicemarszałkowi Osieckiemu. 3) oddać delegacyi mającej sprawy Komitetu przedłożyć p. delegatowi rządowemu p. Gałeckiemu żądania ludności orawsko-spiskiej o przyłączenie tejmuż

dla wsi polskich w tych ~~okręgach~~ ziemiach, oraz sprawę ~~zapr~~ połączenia żelaznicznego N. Sącza z Piwniczną.

Następnie zajmowano się sprawą wysłania delegata dla zbadania archiwów parafialnych na Spiszu i Orawie, i wybrano nim p. Dra Rafacza; potem sprawą II wydawnictwa mapy kresów płd. zach. zredagowanej przez prof. Dr Semkowicza.

Wreszcie uchwalono odbyć w piątek d. 28. b.m. posiedzenie, na którem ma zapaść uchwała czy nie należałoby odbywać posiedzeń w środy w tym celu, by protokoły z tych zebrań mogły być przesyłane wcześniej do Komitetu warsz. i Kół prowincyonalnych.

~~Wre~~ Na zakończenie prezes zażądał, by mu protokóły z odbytych posiedzeń przedkładano co najmniej dzień przed najbliższem posiedzeniem.

W Krakowie 21. marca 1919

Prezes:

Sekretarz

[signature]

Protokół

z posiedzenia Komisji odczytowej odbytego

w d. 24. marca 1919.

Obecni: P. Dr Goetel, prof. Zachemski, Kantor.

Uchwalono 1/ pozbyć się jak najszybszem wysłaniem (z wyjątkiem tymczasem zatrzymano) otrzymanych egzemplarzy „Piasta" Kalendarzy do Kół. (50 do Odrowąża; 50 Kółko rolnicze w Bra.; 150 Nowy Targ)
2/ zająć się wydawnictwem i rozesłaniem II. wydania broszury pt. „Co my za jedni?"; 3/ urządzić odczyty prof. Dra Goetla pt. „Wycieczka w Tatry, na Orawę i Spisz" z 22 obrazami świetlnymi, i prof. Kantora pt. „Pieśń i muzyka ludowa Podhala, Orawy i Spisza z ilustracją muzyki podhalańskiej" w d. 3 i 6 kwietnia br. w auli Kopernika Coll. novum. 4/ Polecono prof. Kantorowi porozumieć się z p. Wałkuńskim w sprawie odczytów o Orawie i Spiszu w Podgórzu.; 5/ ~~odbyć~~ urządzić odczyty w czasie zjazdu w Zakopanem z zakresu historycznego, etnograficznego

i spółkom ludowej. W sprawie wynagrodzenia dla prelegentów wyjeżdżających na prowincyę uchwalono zwrócić kosztów zwrotu podróży kl. II. oraz 50 kor. względnie 100 kor. jako dyety.

Sekretarz Przewodniczący.

J. Kantor

Protokół

z posiedzenia Komitetu odbytego w d. 28. marca

Obecni: Prezes p. K. Tetmajer, pp. Zechenter, Kantor, Dr Goetel, Fr. Nowicki, Jakliński, p. Dr. Eljasz Radzikowski.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego posiedzenia, prof. Kantor zdaje sprawę z odbytego wiecu w Tarnowie w d. 24. 3 w sprawie [illegible] Spiszu i Orawskiego. Następnie odczytano sprawozdania Komitetów z Warszawy, Ujsół, Wadowic i Myślenic.

Dla ułatwienia czynności sekretarza uchwalono wezwać do Komitetu więcej młodych sił gospodarza z Podhala. Postanowiono też zaprosić do Komitetu p. Dr. Skulskiego, Dra Rafacza, Dra Smoleńskiego i Dra Długopolskiego.

Nad projektem p. Dra Radzikowskiego, by stworzyć Konfederację spisko-orawską, której członkami miałyby odpowiednie oddziały, wywiązała się dłuższa dyskusja, której końcowym rezultatem było uchwalenie, by p. Radzikowskiemu powierzono opracowanie organizacji do najbliższego posiedzenia.

Na wniosek przewodniczącego p. K. Tetmajera uchwalono wysłać podziękowanie za wyasygnowanie i przysłanie 3000 marek pol. panu Min. Spraw zewn. Wróblewskiemu. W sprawie odezwy p. Tetmajera do górali o ~~szkole~~ zakładaniu kosztem gazdów, gmin podhal. szkoły rolniczej na Podhalu Komitet nie uchwalił

Komisja wydawnicza zawiadamia Komitet że mapa wraz z broszurą już jest gotowa do rozesłania i sprzedaży. Komisja zaś ekonomiczna ma na zjeździe w Zakopanem wystąpić z gotowym projektem pracy.

W końcu skarbnik zdaje sprawę z[e] stanu funduszów Komitetu Krakowskiego.

Dochody: Tow. Lotn. 312 K.
z Komit. Warsz. 4 500
Razem 4.812
Od Min. Spraw zagr. 3000 marek
Wydatki 1627.50 Kor.
W kasie 9.175 Koron.

W Krakowie d. 28 marca 1919.

Prezes:

Reszta protokołu z dn. 28/II 919.

Sprawozdanie Sekretarjatu. Wzięto całą siłą udział w organizowaniu wieców spisko-orawskich wraz z Tow. Obrony Kresów Zach. Wysłano w tej sprawie 22 telegramów po całej Polsce, do wszystkich komitetów miejscowych, instytucji i towarzystw politycznych, które zainicjowały odbycie wieców w całej Polsce. Ułożono i rozesłano rezolucje na wiec, polskie i francuskie. W Krakowie wzięto udział w urządzeniu wiecu, przemawiali w imieniu Komitetu.

Sekretarjat rozesłał do Komitetów: Czarnej Góry, Nowego Targu, Nowego Sącza, Zakopanego, Krościenka, Piwnicznej, Myślenic i Ujsoł. Kopie protokołów i rezolucji zjazdu Krakowskiego. rozdzielił żądania Komitetów miejscowych do odpowiednich Komisyj Krakowskich i Warszawskich, zawiadomił Komitety miejscowe o załatwieniu ich żądań i wezwał do załatwienia spraw zjazdowych przez składania sprawozdań.

Wnioski:

p. Teklinski stawia wniosek - zaproszenie do Komitetu dr Skulskiego.

prof. Semkowicz proponuje zaproszenie dr. Smoleńskiego i Rafacza

Prez. Tetmajer wnosi zaproszenie prof. Długopolskiego.

P. Radzikowski proponuje, aby polecić prez. Tetmajera do górali (w sprawie szkoły rolniczej) Komitet wydał swym kosztem i podpisał razem z prezesem. (Przewodniczący jako autor i Komitet)

Przy głosowaniu jednak wniosek ten upadł.

Postanowiono obesłać okólnikiem zawiadamiającym członków Komitetu o każdorazowem posiedzeniu.

Sekr. Prezes.

Protokół

z posiedzenia Komitetu z 4/4 1919.

Obecni: prez. Tetmajer, p. Kantor p. Zochowski, dr. Długopolski, dr Skulski, p Tekliński, p. Radzikowski dyr. Zawiliński p Semkowicz

Prez. Tetmajer ~~odczytuje~~ otwiera posiedzenie witając pp. dr Długopolskiego i dr Skulskiego.

Po odczytaniu protokołu z poprzedniego posiedzenia Prez. odczytuje list Zborowskiego z Nowego Targu, z którego okazuje się, że dodat~~ku~~ spisko-orawski~~ego~~ mimo udzielonej gazecie Podhalańskiej subwencji przez Komitet, drukowanym nie będzie. Sprawę długu za książki pozostawiono do osobistego porozumienia się z p. Zborowskim.

Uchwalono, odnośnie do listu p Zborowskiego, wysłać 200K. Świerczkowi-Makowi; i Długoszowi 300K; nadto wielu gazdom na pograniczu.

p Semkowicz zawiadamia iż wysłał Długoszowi 300K

a Zborowskiemu 400K do rozporządzenia.

p Zawiliński, radzi zwolnić plan wydatków na agitację, co winna uskutecznić Komisja propagandy.

Wdyskusji uchwalono wysłać do Zborowskiego 1000K na agitację w porozumieniu z Komitetem. –

prof Kantor, podnosi wniosek dr. Goetla, by p Długoszowi wysłano 750K za skredytowaną gotówkę przez Czechów, i 40K za wysyłkę telegramów; a do Komitetu Nowo sądeckiego na ręce prof. Szymona Kopytki 1000K na agitację – jako częściowe pokrycie.

p Zawiliński – zaznacza, iż pieniądze jakie mamy, mamy od rządu, a ten dawał nie na co innego a tylko na agitację.

Uchwalono 300K dla muzykantów z Cichego, które mają grać 6/IV na wiecowe p Kantora.

p. Kantor – stawia wniosek by 9/IV odbyło się nadzwyczajne posiedzenie.

p Kantor: propozycja programu zjazdu:
odczyty dwa p Teklińskiego o podniesieniu ekonomicznem podhala.-
1) Powitanie
2) Sprawozdanie z czynności – wnioski.
Wieczór w niedzielę odczyt a w poniedziałek drugi – ewentualnie obydwa w niedzielę o ile chodzi o górali.
p Radzikowski: proponuje rozdzielić program zjazdu i odczyty.

uważa by sprawę ekonomiczną odłożyć na później, a poświęcić się obecnie tylko agitacji, działać ciągle w tym kierunku (politycznego uświadomienia)
p Kantor. Wydać odezwę lub broszurę w której będą nasze prawa uzasadnione, geogr. histor. etniczne. ekonom. strategiczne!
Wskazać na niebezpieczeństwo utraty Podhala dla Polski.
na to p Tetmajer: a więc pracować ekonomicznie bo to jedyny sposób działania dla ludzi, przez to Spisz i Orawa zrozumie-

je, że spokojnie można mówić.

p Skulski radzi by było otworzyć sekcje agitacyjne, gdzie zaś jeszcze nie ma, by plebiscyt dobrze wypadł dla nas.

p Tetmajer przypomina iż ta praca trwa już od szeregu lat.

p Skulski proponuje zainteresować sprawą Spisza i Orawy izby lekarskie, by też i one ze stanowiska swego jako lekarzy, agitowali za przyznaniem nam Spisza i Orawy.

p Radzikowski zaznacza iż broszura o jakiej mówi p. Kantor jest w druku a w niej sprawa nasza jest już poruszona. Co do listu, to ten ma przedstawić sprawę z politycznego punktu.

p. Długopolski – protestuje przeciw ogłaszaniu publicznie o możliwości utraty Podhala, jako rzeczy niepolityczną.

p Skulski, zwraca uwagę iż w celach uświadomienia całej społeczności polskiej, powinniśmy się zwrócić do Tow. Techniczn. by ono pomogło nam w opublikowaniu wiadomości, o wartości wód Popradu i Dunajca, jako motorów.

p. Radzikowski w odpowiedzi p. Długopolskiemu, zaznacza, iż nie jest tajemnicą, iż Czesi chcą zagarnąć Podhale, sprawie

to niesamkodzi, gdy się ma niebezpieczeństwo zwrócić uwagę.
Co do elektryfikacji kraju to rzecz b. ważna. Brzegi Dunajca nie są w całości w Naszym ręku. - już przed wojną była przygotowana budowa elektrowni w Jazowsku. Również ważnym dla elektryfikacji kraju jest posiadanie Kolana Pojezierze.
Wrzosowe powyższej i kwestja rybna jest poruszana.
p. Tetmajer. przedstawia pisma nadesłane do Komitetu.
Uchwalono, by listy te odczytać w środę na najbliższym posiedzeniu.
p. Tetmajer odczytuje tylko list pułk. Goliey, w sprawie ~~[illegible]~~ rozgraniczeń zaszłych nad granicą Orawy i Spisza.
Uchwalono: do pp Sawickiego i Siedleckiego, wystosować listy, z zapytaniem czy uważają się jeszcze członkami Komitetu.
Sekr.   Przewodniczący.
S. W. Goetel

Protokół posiedzenia z 9. IV 1919.

Obecni: p. Tetmajer, rektor Krajnocha, gen. Rozwadowski, prof. Lachowski, dr Goetel, por. Romaniszyn, p. Tokliński, dyr. Zawiliński, p. dr Eljan-Radzikowski.

Rektor Krajnocha odczytuje list od dr. Romperta z Paryża.

Następnie p. Tetmajer dziękuje gen. Rozwadowskiemu, za zajęcie się sprawą obrony kresów południowych i przybycie na posiedzenie.

Zdaje też sprawozdanie p. Tetmajer z rozmowy z Długoszem, z Wsoł., zaznaczając iż Długosz prosi o wstrzymanie w sprawie (spraw szkód) lasów arcyks. w Żywcu, o nadliterniki i większą ilość gazety Podhalańskiej.

p. Goetel odczytuje list od Długosza, z doniesieniem iż Czesi już obecnie kupują grunty. –

Wywiązuje się dyskusja, w której zabierają głos p. Tokliński radzi podnieść to głośno w naszej prasie.

P. Petmajer zapytuje czy Komitet ma zająć się ogłoszeniem tegoż w prasie?

Dr Goetel proponuje odłożenie tej sprawy na Zjazd.

p. dyr. Zawiliński, wracając do sprawy lasu w dobrach żywieckich, zaznacza, iż leśnia i leśniczy byli zawsze sami Niemcy. Następnie zawiadamia iż w „Nowinach Czadeckich" ogłosili Czesi konkursy na posady nauczycieli, i to miejsca gdzie dotychczas pracowali Polacy.

dr. Goetel zaznaczając iż Długosz pracując tak gorąco dla sprawy, a sam nie posiadając majątku, wkłada w to więcej niżeli jego fundusze na to pozwalają, proponuje przyznanie mu 500K pensji stałej i pokrywanie wydatków na agitację.

Następnie proponuje zażądania dalszych funduszów od rządu, gdyż materjał do agitacji gotów.

I ostatni wniosek: porządek zjazdu:

Zjazd 13.IV rano godz. 10 - powitanie i wybór prezydjum
10½ godz - regulamin kół miejscowych, ukonsty-
tuowanie Komitetów, wybór głównego zarządu.
Popołudniu: 3-7 godz sprawozdania kół miejscowych
zapotrzebowania i wnioski w sprawie agitacji na
miejscu.
Poniedziałek 14° godz 9½ - 1 godz dalszy ciąg
sprawozdań i spraw agitacji.
od 3 - 7 godz pop. odczyt p Teklińskiego.

p Tetmajer. proponuje by przysłać pieniądze dla
Długosza i Zwardonia, resztę spraw pieniężnych
odłożyć na Zjazd.
W sprawie programu zjazdu - zaznacza iż
referat o sprawie ekonomicznej powinien odbyć
się w niedzielę ze względu na wolny dzień od pracy.

gen. Rozwadowski - stawia wniosek zmiany nazwy
„agitacja" na akcję ratunkową dla Spisza
i Orawy. - Wszyscy poprawkę tę z uznaniem
przyjmują.

Rekt. Szajnocha. - jako odpowiedź na wynagrodzenie Długosza zaznacza - by nie określać ściśle kwotę i nie wiązać się na czas nieograniczony.
Odnośnie do programu Zjazdu zreferowanego przez dr. Goetla radzi nie zmieniać, motywując to tem, iż tego rodzaju sprawa jak ekonomiczna, powinna być w samym Komitecie jak najbardziej ograniczona, gdyż Komitet jest do czego innego powołany.
P. Tetmajer. zaznacza że pieniądze mamy. Kredyt do wysokości 50.000 Mk - lecz zgadza się z tem by nie wiązać się stale z Długoszem, a uchwalić by w miarę możności wysyłać subsydja.
Co do kwestji ekonomicznej - to musi ona być na zjeździe chociażby z tego powodu że na Zjeździe Krakowskim była uchwalona. Następnie zaznacza ich zajmując się strona ekonomiczną Podhala zdobyłyśmy się chłopa, jego uznanie i poparcie.

dr Goetel. - proponuje by referat p. Tekielińskiego odbył się nawet po sumie, ale że dyskusja ~~będzie się~~ może być tylko z p. Tekielińskim a reszta komitetu zajmie się wyborem Zarządu.

Następnie p. dr Goetel przystępuje do odczytania nadesłanych listów a mianowicie:

list z Nowego Targu od p. Zborowskiego: w sprawie deficytu za elementarne i kursy w T.S.S.

dr Goetel proponuje by pieniądze im wysłać, a oni tam na miejscu zwolnią rachunki z T.S.S.

p. Eljan Radzikowski - proponuje porozumienie się z Głównym Zarządem T.S.S. w Krakowie.

p. Tetmajer - w odpowiedzi zaznacza iż porozumienie z T.S.S. w Krakowie może nastąpić dopiero po zjeździe 13 i 14/IV, gdy Komitet będzie zupełnie zorganizowany.

list od Koła Zakopiańskiego - donosi iż przygotowuje się na Zjazd. Koł. Krościeńskie nie odpowiedziało.

Koło Nowo-Sądeckie - przysłało wykaz wydatków na agitację deficyt 5.000K.

p. dr Goetel - proponuje by komitet uznał pretensje do kwoty 4480K jako wydane na cele agitacji i by te pretensje pokrył, prócz tego wyasygnować im 1000K, by mogli dalej pracować. Zaznacza przy tem, że Warszawa fundusze ma i mieć będzie, więc nie potrzeba krępować się obecnemi funduszami.

Wniosek co do pokrycia deficytu Nowym Sączu został przyjęty.

<u>List z Kom. Warszawskiego</u> - sprawa wydania mapy i przewodnika po Spiszu, oraz nie wydawania mapy z granicami mniej żądanemi przez nas

p. <u>rektor Szajnocha</u> - zaznacza, iż nasze żądania na mapie powinne być wyraźnie zaznaczone i by o tem Warszawę zawiadomić.

sprawę przewodnika turystycznego - załatwi p. dr Goetel osobiście w Warszawie.

p. <u>Eljasz Radzikowski</u>. zaznacza, iż w obecnych czasach

niepewnego jutra. przewodnika takiego pisać nie można.
Z powodu braku na posiedzeniu dr Semkowicza (~~kasjer~~ skarbnika)
p Goetel informuje, iż pieniądze na agitację do Now. Targu
wysłano dopiero obecnie, po otrzymaniu wykazu
zapotrzebowań. Prócz tego pp. Zachemski i Goetel
uzyskali dla Nowego Targu aprowizację i odzież i dla
innych pogranicznych kół. równocześnie i opust 20% na
cenie.

p Tetmajer zawiadamia iż wysłano dla N. Targu na ręce
p Zborowskiego 600 K.

p Goetel proponuje, by żądania polityczne kół miejscowych-
kierować wprost do Warszawy. (n.p. sprawa gwałtów Czeskich)

p Tetmajer - jest temu przeciwny - motywuje to tem, że o
ile została uchwalona centralizacja przez kół miej-
scowych w Krakowie - nie powinno się od tego odstępować.

p Eljasz-Radzikowski zaznacza iż gwałty czeskie są opisywane
stale w Podhalance - i równocześnie proponuje by
każde Koło podawało nam swe wiadomości, i by

z Krakowa wysyłać do Warszawy.

p Zawiliński – zapytuje dlaczego zajętym prawem kaduka terytorjom Spisza i Orawy, nie protestuje się.

p Goetel – zaznacza że ta sprawa zostanie podniesioną na zjeździe. Równocześnie zawiadamia że nadesłane broszury agitacyjne zostaną rozdane na zjeździe. Prócz tego Komisja propagandy urządziła 2 wieczorki o kolosalnej frekwencji czysty dochód 500 K – i zapowiedziany jest wieczór w Podgórzu w Sokole, w piątek 11/IV w Wadowicach, 13/IV w Zakopanem dr. Goetla 9/IV dr. Semkowicza w Sandomierzu.

p Radzikowski. stawia wniosek pomocy w utrzymaniu studenta medycyny. Hujasa z Orawy. uciekiniera

p. Rektor Kojnocha – przyobiecuje zająć się nim.

dr Goetel – proponuje mu jakieś zajęcie.

Równocześnie uchwalono zwrócić prof Zachemskiemu koszta utrzymania dotychczasowego dla studenta Hujasa

dr Radzikowski – proponuje zaprosić dr. Kuśnierza do pracy w Komitecie

p Taklinski – o wciągnięcie do pracy sekretarza ~~aptek~~ arcyksi. z Żywca dr. Rakowica.

dr Radzikowski zawiadamia iż w Kurjerze illustr. są składki na Obronę Spisza i Orawy, prosi aby pieniądze ~~ode~~ odebrać.

Sekretarz:

Dr Wesoetel.

Prezes:

[signature]

Protokół posiedzenia z dn. 16. IV, 1919. (Środa)

Obecni:

p. Wetmajer, pani Szyszyłowiczowa, prof. Zachemski, p. Goetel i p. Hujas (gość)

Sekr. dr Goetel odczytuje protokół z posiedzenia z 9. IV, 919. który po małych wyjaśnieniach zostaje przyjęty:

p. dr Goetel odczytuje list z Krościenka – po przeczytaniu objaśnia iż sprawy poruszane w liście są załatwione na Zjeździe w Zakopanem, a mianowicie: ustalenie okręgu agitacyjnego Komitetu Krościeńskiego, na okręg polityczny Stara Wieś – a sprawa aprowizacyjna zostanie załatwiona łącznie z całą akcją w Nowym Targu.

W sprawie zwrotu pieniędzy za depeszę – proponuje dr Goetel nie zwrócić, a dać natomiast 1000 K na agitację

p. Zachemski – zauważa iż Krościenko tak jak Piwniczna musieli płacić za depeszę, gdyż prawdopodobnie polecenie rządowe w sprawie przyjmowania tychże depesz bezpłatnie nie otrzymałe odnośne urzędy pocztowe.

p. Tetmajer – radzi napisać o ten list do Krościenka i równocześnie proponuje wysłanie listu do del. Gołec-kiego z zapytaniem o termin audjencji.

p. Goetel ~~...~~ czyta list z Nowego Targu w sprawie aprowizacji Spisza i Orawy.

p. Zachemski – zdaje sprawozdanie o odzieży dla N. Targu. Donosi iż prof. Czech z N. Targu pisał o szopki. Równocześnie zaznacza iż wobec tego że rejony aprowizacyjne Kół są już gotowe powinno się p. Kucharskiemu ten podział posłać. W imieniu p. Czecha prosi o postaranie się jeszcze o dzienniki Krakowskie dla inteligencji Spisza i Orawy. – gdyż lud już jest zupełnie pismami zaopatrzony, a brak obecnie odczuwa inteligencja. (Będą one przemycane z N. Targu przez agitatorów)

p. Tetmajer. radzi wysłać w tej sprawie okólniki do redakcji dzienników. Wniosek uchwalono.

p Goetel - Kontynuuje dalej sprawę sprowizacji -
propunuje by wnioski ze Zjazdu i list p Czecha
przedstawić p. płk. Kuchorskiemu, a równocześnie
wysłać listy do Piwnicznej i Żywca ~~czy~~ z zapyta-
niem czy mają lokal na składnicę i ludzi
odpowiednich (by przy rozprzedaży zaagitowali)
Wniosek uchwalono i sprawą tą zajmą się p.
Zachenski i Semkowicz.
p Goetel zawiadamia iż posterunek żandarmerji
Konfiskuje towary w ^okolicy Nowotarga^ dając pokwi-
towania, iż robią to w imieniu D.O.W. co
wywołuje ogromne niezadowolenie.
Sprawę tę załatwi p Zachenski w Głównej Komendzie Żand.
W tej chwili grono uczestników powiększyło przybycie
p. dr. Przybyło, deleg. Koła z Krościenka / n / Dunajcem
p Fetmajer po powitaniu go - informuje iż opłata
za depesze - powinna była pocztą bezpłatnie
załatwić - sprawę tę należy tam załatwić.

Natomiast na agitacje potrzeba się sumy w kwocie 1000 K.

p Przybyło informuje, że Rada Powiatowa Cieszyńskie mając cały rejon agitacyjny bez linii kolejowej wydaje bardzo wiele na furmanki, ~~wydaje b. wiele~~.
Również zaznacza iż zjazdy powinne odbywać się koniecznie w Krakowie gdyż w przeciwnym razie b. trudno wysłać delegata.

p Goetel - zapytuje jak tam jest prowadzona agitacja

p Przybyło. Centrum agitacji są Maniowy, Dębno i Szczawnica. Zbierają się ~~...~~ Spiszacy tam na targi, i stosownie urządzić tam zebrania. - Zauważył iż ludności wiejskiej nie jest krępowana przez Czechów w przechodzeniu granicy. natomiast inteligencja jest prawie internowaną. Na zebraniach takich w centrach agitacji, powinno się położyć nacisk na część informacyjną oprócz agitacji. Obecnie gdy Nowy Targ

zupełnie do Krościenka nie dopuszcza prowiantów (chodzi głównie o naftę) przeto to jest już cośkolwiek przerwane. Chodzi więc o kwestję techniczną przywozu i rozdziału aprowizacji. Dobrem byłoby zapytanie płk. Galicy, czy nie mógłby dawać dla komisji towarów żołnierzy dla ochrony. Na końcu nadmienia iż Koło Krościeńskie ma obecnie 2.500 K które otrzymało po rozwiązaniu jakiegoś innego Komitetu. –

p Tetmajer. przedstawia propozycję p. dr Nowaka z Poroniany aby przybrać do Komitetu · p. Wawro ul Lubomirskich 27 i Ziarko ul Długa – uchwalono.

Zawiadamia iż w Zakopanem i Jordanowie mają być założone Koła – i proponuje wysłać pisemne zaproszenie do założenia także Koła na ręce Koła w Myślenicach

p Goetel. Czyta listy: z N. Sącza zawiadomienie.

o zorganizowaniu Koła.
z Żywca o ukonstytuowaniu się Kół w Ujsołach i Zwardoniu i Rajczy.
z Piwnicznej - o telefonach.
Uchwalono wyjednać telefon dla Piwnicznej i pocztę dla Krościenka.
p. Szyszkowiczowi została przyjęta na członka Komitetu.
Uchwalono wysłać okólniki do członków Komitetu iż posiedzenia odbywają się co środę o god. 5. p.p.

18/IV 919.

Kieta

za sekr.
Jankowicz

Protokół z d. 30 kwietnia 1919.

Obecni: p. Tetmajer Kaz., p.p. Lubieński, Dr Wawro, p. Mianowski, p. prof. Chmaniec, Żachemski, Dr Matuszek, Dr Goetel, Dr Kopffert, p. radca Zamiliński, Dr Semkowicz, Kantor.

Przewodniczący wita nowych członków Komitetu Dra Wawrę, prof. Chmańca i Mianowskiego oraz p. Lubieńskiego członka Komisji przyjęć misji Ententy w Krakowie, poczem p. Lubieński w dłuższem przemówieniu zdaje sprawę z pobytu w Zakopanem członków misji pp. przedstawiciela sztabu gener. Maasonia, kapitana Pappina (?) referenta spraw pol. w sztabie amerykańskim. Przybyli oni niespodziewanie do N. Targu do pułkownika Galicy który poinformował ich o stosunkach geograficznych, etnograficznych i wojskowych, o siłach wojskowych Czechów i nowych w obsadzonych przez Czechów terytoryach na podstawie mapy – przyczem

obecni byli pp. Bednarski i Zbaraski. Wywody
prof. B. Jabicy bardzo spodobały się członkom misyi:
W środę d. 16/4 zrobili bardzo dokładny
przegląd kompanii wysokogórskiej, który
im prof. K. Gatica przedstawił, przyczem badali
z całą ścisłością wyekwipowanie żołnierzy
pod każdym względem (wojskowym, narciarskim
turystycznym) udzielając nadto rad dla żołnierzy
własnem doświadczeniem zdobytych. Wrażenie
ogólne z przeglądu odnieśli bardzo korzystne
Po zwiedzeniu muzeum Dr Chałubińskiego udali się na wycieczkę
do Morskiego Oka, przyczem widok z Hurkotnego wywarł na
nich silne wrażenie i wyrazili to we zdaniu o nienaturalności
granicy między Spiszem, ziemią a Podhalem. Insp. Dubieński
wyraził życzenie, by im przesłać mapę sytuacyi granicznej
względnie fotografię tej sytuacyi do Paryża lub do Waszyngtonu
do prof. Masaryk'a. ~~[illegible]~~ [illegible] tej wycieczki udzielono im informacyi
co do ryb i granitu. O godz. 2 po poł. odjechali przez Żar, Białkę

Spiską Zamagurze nawiedzili lecz o 6h wieczór byli już z powrotem w N. Targu. Wieczorem urządzono dla nich przyjęcie u Kasprowicza z muzyką góralską i tańcami. Dobre wrażenie odnieśli też z delegacyi miejscowych górali, w imieniu których przemawiał p. Curuś. D. 17/4 odjechali przez N. Targ na Orawę. Ogólne wrażenie z ich pobytu było dobre, prosili jednak by zamieszczano pobyt ich w prasie, gdyż rozgłos przez nią zrobiony dla prof. Waade posłużył i jemu samemu i sprawie.

Przewodniczący dziękuje za sprawozdanie p. Lubienickiemu, który prosi nadto o wydanie albumów tatrz. z napisami angielskimi i francuskimi oraz katalogu do tego przewodnika po Tatrach Orawie i Spiszu. Po wyjściu p. Lubienickiego przystąpiono ~~[illegible]~~ do sprawy aprowizacyi Spisza przez Piwniczną i N. Sącz, które załatwił pomyślnie p. dr Wawro. Dla ułatwienia pracy w tym kierunku nadal wybrano komisyę aprowizacyjną, w skład której weszli pp. Zachemski, dr Wawro, dr Matuszek i p. Mianowski.

W sprawie aprowizacyi Orawy i Czadeckiego przez Żywiec ~~rch~~ (pismo Dra Górnickiego o przydział mąki i kaszy po 5000 kg) uchwalono wysłać delegata, któryby sprawę tę na miejscu omówił. Delegatem wybrano p. Dra Matuszka.

Przewodniczący odczytuje propozycyę p. Węgrzyna z Zgórza o wysłanie 200 kg koniczyny, i 3 wag. ziemniaków dla wsi granicznych na Orawie

W sprawie uwolnienia p. Dra Nowaka od wojska uchwalono wysłać i przesłać telegram do p. vicemarsz. Sejmu Osieckiego, by się tem zajął w minist. dla spraw wojsk.

Dr Goetel odczytuje pismo Dow. żandarmeryi i D.O.G. w sprawie konfiskaty Orawianom żywności przez posterunek żandarmeryi w Spytkowicach. Postanowiono interweniować w sprawie oddania skonfiskowanych artykułów żywności wspomnianym Orawianom w magazynie wojskowem. Dr Nawara porusza sprawę zaopatrzenia w żywność i naftę Łemków zagranicznych i powierzono to p. Drowi Nawarze.

Dr Grekel przedstawia

1) sprawozdanie p. Dra Nowaka o położeniu nad Spiszu
2) pismo z podziękowaniem dla Komitetu od p. Dra Bednarskiego
3) " Koła Krościenskiego podające skład Komitetu tamt.
4) " Koła żywieckiego
5) sprawozdanie p. Stingera z pobytu jego w "Kalwaryi"
w czasie wielkiego tygodnia – i tu uchwalono przesłać Komitetowi wa..
6) " Koła Nowotarskiego z zawiadomieniem
że w Cz. Dunajcu powstał Komitet Spisko-orawski
7) projekt organizacyi Kół podany przez Koło warszawskie
8) projekt terytoryalnego przydziału pracy dla
poszczególnych Kół nadgranicznych.
Uchwalono wszystkie Komitety zawiadomić o tym podziale
pracy (: Cieszyn, Jabłonka, Żywiec, Piwniczna, N. Targ, Cz. Dunajec
Krościenko, St. Sącz i N. Sącz)
Uchwalono wysłać jako delegatów do Kół nadgranicz.
(Żywca) p. Dra Małeckiego i do Cz. Dunajca, Jordanowa
p. Kantora. ~~W Wyg. Knagi~~

2) W sprawie obrony (Or. i Spisza) uchwalono ~~wysłać~~ (prosić) ~~jako delegata~~ ~~do~~ p. Gadulskiego (by porozumiał się z)
~~celem poinformowania go o tem~~ p. Stojowskim ~~co do~~ kwestyi
jako ~~delegata~~ referenta dla Orawy i Spisza w ministerstwie
Spraw zagr. wyznaczono p. Dra Eljasza-Radzikowskiego.
Na wniosek p. Dra Semkowicza uchwalono by Komitet
w zakresie naukowym był ciałem doradczem Biura
prac Kongresowych, aby uniknąć jednostronnego przedstawiania
Spraw Or.-Sp. przez ~~tenże~~ ~~ko~~ owo Biuro. Na delegata
wyznaczono p. Semkowicza.
Dr Goetel proponuje by sprawę Atlasu T.S.L. w Nowym
Targu odstąpić Ogniskowi naucz. w Krakowie,
zaś wniosek kol. p. Zborowskiego uchwalono wysłać
Pitoniakowi z Łapszowej na cele koszykarstwa
500 koron, a równocześnie wysłać do Rady szk. Kraj.
pismo z propozycją by się szkołą koszykarską
zajęła.
Prof. Semkowicz zgłasza wniosek: Komitet Obrony
Kresów płd.-zach. zwraca się do Biura prac Kongreso-
wych z usilną prośbą, aby we wszystkich kwestiach

naukowych i publicystycznych, dotyczących Orawy, Spisza i Czadeckiego powiązało ogólnie komitetu, celem zapobieżenia w przyszłości tego rodzaju przykrym wypadkom jak wydanie przez Biuro prac kongr. dwóch prac w jęz. franc. jednej w Warszawie, a drugiej w Paryżu, zawierających rażące sprzeczności w sprawie naszych żądań. Prosimy tej sprawy przedstawić do Komisji polit. dla Ks. Cieszyńskiego Orawy Spisza i Czad. w Paryżu.

Dr Rauppert składa próśbę relacyę zesłanego polityki w Paryżu, gdzie wybitną rolę odegrał w sprawie Or. i Spisza Kasp. Witoszki autor telegramu o wycofaniu naszych wojsk z Orawy i Sp. oraz p. Pilitz który bez powodu zaprotestował jako audyencyi za Clemenceau.

Dr Semkowicz składa sprawozdanie kasowe po 1/5 1919

Dochody 25.674 Kor – ~~rozchód~~

rozchód 15.408 "

Stan kasy 10.266 K. z czego najlepiej zapisane 500 egz.

Kalendarza „Piasta" – a nadto nieuchwalone wydatki.
Uchwalono zwrócić się do Komitetu naraz z prośbą
o pomoc materyalną.
Na tem posiedzenie zamknięto.
W Krakowie 30. Kwietnia 1919.

Przewodniczący:

Sekretarz
Kantor

Protokół z posiedzenia 27. maja 1919
odbytego.
Obecni: ~~Pan~~ Pan Prof. Lampsona, pp. Tetmajer
Dr Semkowicz Dr Guettl, Dr Matuszek, pp. Zborowski
Dr Nowak, Milianowski, Zachemski,
Kantor.

W sprawie zwiększenia się prac Komitetu i związanych z tem pracą sekretaryatu uchwalono obok p. Stankiewiczowej zatrudnić jeszcze p. Hajara, z płacą 100 K. miesięcznie.
Sekretarz zgłasza wniosek by p. Hajar wyjechał ~~na~~ każdy jarmark w Dukli celem porozumiewania się z ~~[illegible]~~ przybyłymi na jarmark Łodzimi z Orawy.
W sprawie lokalu dla Komitetu p. Lamprowa przyrzekła prosić p. Mazurowskiej o odstąpienie ~~go~~ lokalu Biura . . . .
przyjęł.
Prof. Semkowicz ~~stawia~~ wniosek, by od p. Zaklińskiego zażądać zwrotu 100 K. pobranych na dyspozycyjny do odczytu zakopiańskiego.
P. Goetel proponuje by wezwać Komitet Nowosądecki, ~~do~~ zatwierdzenia Komitetu w Muszynie, Krynicy, Żegiestowie.
Na wniosek p. Zborowskiego uchwalono zwrócić się w sprawach dotyczących Spiszu do X. Wrzyszkiego w Szczawnicy.
Nad wnioskiem p. Dra Goetla o urządzeniu dnia spiskc

awanskiego w Krakowie uchwalono po dłuższej dyskusyi, dzień taki urządzić, wysłać pp. Götla i Korzeniowskiego do Prof. Rekt. Kostaneckiego by zwołał zjazd. Wyraził zajęcie się zebraniem pani Dr. pracy w tym celu a opracowaniem bliższych uregulowań w tej sprawie powierzono komisyi propagandowej.

Dr. Goetel odczytuje sprawozdanie Komitetu żywieckiego uchwalono wysłać 1000 K na roboty agit.

2) Sprawozdanie z Równianej o sytuacyi na Spiszu. (uchwalono wysłać 500 K)

3) " Komitetu N. Sądeckiego który ma 3 sekcyi: naukowa, prasowa i agitacyjna.

4) prośby N. Sącza o subwencyę na agitacyę (uchwalono 2 400 K.)

5) Sprawozdanie Komitetu myślenickiego oraz z Jordanowa gdzie przewodniczącym obrano p. Świdowicza.

6) odczytuje pismo od Dr. Ungaara o jego polityce na Kalwaryi.

Prof. Zborowski stawia wniosek, by zajęto się wydaniem odezw na wypadek plebiscytu na Or. i Spiszu.

Uchwalono telefonicznie zwrócić się do Komitetu z prośbą by udano się do p. Jasieckiego i proszono go o interwencję u władz w sprawie zniesienia Burynoty cyj taryfy kolejowej dawnej okupacji austr.

Wkońcu p. Smerowdzińska zawiadamia, że legitymacje zostały wydrukowane i prosi o ich rozesłanie do Komitetów.

Na tem posiedzenie zamknięto.

W Krakowie d. 7. maja 1919.

Protokół

z posiedzenia z dnia 14. Maja 1919.

Obecni: Pp. Prof. Zachemski, Dr. Raipert, prof. Zawiliński, prof. Matuszek, Hajas. (gość)

P. prof. Matuszek odczytuje ~~protokół~~ sprawozdania z Piwnicznej, protokół z posiedzenia Komitetu we Warszawie z dnia 3. Maja 1919. i sprawozdanie Komitetu w N. Sączu.

P. prof. Zachemski odczytuje protokół z ostatniego posiedzenia. Co do dnia Spis ko. Orawskiego, p. prof. Zachemski otrzymał zawiadomienie z magistratu, że w czerwcu 1919 wszystkie dni niedzielne i świąteczne są już przez inne Komitety i Towarzystwa zajęte, dla nasz Komitet zostałyby tylko dni powszechne.

P. Dr. Raipert proponuje całą sprawę oddać p. Dr Goetlowi, który się ma porozumieć z p. prof. Lamprowną o ustalenie dnia Sp. Orawskiego.

Wniosek uchwalono.

P. prof. Zachemski: Prośbę Komitetu z Piwnicznej o kalendarze, modlitewniki i pieniądze nie można załatwić, ponieważ skarbnik komitetu nie jest obecny. Proponuje całą sprawę odroczyć ~~za~~ do naj-

bliższego posiedzenia. Uchwalono. Dalej zdaje sprawozdanie, że aprowizacja Sp. i Orawy przez Piwniczną i reklamacja P. Nowaka, o co prosi komitet z Piwnicznej, są już załatwione.

Sławik wniosek nieobecnego p. Dr Goetela, by wysłać pp. prof. Semkowicza i Zawilińskiego jako delegację do Cieszyna, celem porozumienia się z tamtejszą Radą Narodową w sprawie okręgu czadeckiego. Uchwalono. p. prof. Zawiliński się porozumie z p. prof. Semkowiczem, co do dnia wyjazdu

P. prof. Zachemski proponuje, by p. Dr. Roupert wyjechał do Wadowic ze sprawozdaniem z podróży w Paryżu. Dr. Roupert się zgadza, a co do dnia p. prof. Zachemski się porozumie z Wadowicami.

Na tem posiedzenie zamknięto.

W Krakowie dnia 14. maja 1919

Protokół

z posiedzenia w d. 21. maja 1919.

Obecni: K. Tetmajer, Szajnocha, Semkowicz, Kamiński; Matuszek, Roppert, Zachemski, Wodzinowski; Bierzyński, Kanter, Goetel.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego posiedzenia p. Dr Roppert zawiadamia o powstaniu „Towarzystwa przybazarowego" i prosi o poparcie jego, gdyż wiąże się to zarówno z ekonomicznem podniesieniem Podhala dzerokiego.

Sprawę wysłania delegacji do Narod. Rady w Cieszynie uznano po dłuższej dyskusji za spóźnioną, jednak w końcu uchwalono wysłać po porozumieniu się pisemnem z Radą Narod. w tym względzie pp. Semkowicza i Kamińskiego. p. Karbowiak składa sprawozdanie kasowe zaznaczając, że w kasie komitetu znajduje się obecnie 16.000 K.

Z działalności komisji propagandowej zdaje sprawę prof. Kanter. Komisja zastanawiała się nad programem dnia

spółki naukowego, prosząc p. Zachemskiego by zajął się wyjednaniem w Magistracie pozwolenia na kwiatki w czerwcu. Prof. Kuntze miał odczyt pt.: „Nasze prawa do ziemi śląsko-cieszyńskiej w Kollegium wykładów d. 15/5.
Dr. Ruppert był w Czadowie, Radziechowicach i Doberyczach zdawał sprawę z pobytu w Paryżu, Dr. Grettel miał odczyt w Wadowicach. Kalendarza „Piasta" postanowiono nie wysyłać na Śląsk i kasę ze względu 2 artykułów dla Czechów przychylnie napisanych w tym kalendarzu co naszej sprawę Czechów by w oczach ludności podniosło. na naszą niekorzyść.
Prof. Semkowicz imieniem Komisji kartograficznej zawiadamia iż mapa i broszurę polską została wydana i należy ją rozesłać do poszczególnych Komitetów polecając im sprzedawać ją po 1 Kor. z czego nadwyżkę mają odesłać te Komitetu nam, zaś księgarniom oddać w komis w cenie 3 K. za egzemplarz.
Prof. Zachemski oświadcza im. Komisji ekonomicznej

iż podanie Wechowski o sprawie tej oddano do załatwienia
Dr Kaniosze, ~~przyczem~~ prof. Semkowicz stawia wniosek, aby do tej komisji
powołać p. Stadzińskiego.
P. dr Eljasz Radzikowski zdaje sprawę z założenia
~~Konfeder~~ Konfederacji Orawsko-Spiskiej i prosi o poparcie
jej materyalne do czasu tego, gdy ona sama fundusze
na agitacyę zbierze. W dyskusyi nad tem zabierali
głos pp: prof. Dr Semkowicz, który z zadowoleniem
powitał jej powstanie, lecz podnosi pewne wątpliwości
co się tyczy jej celów i organizacyi; p. Tetmajer
również życzliwie do niej się odnosi i zawiadamia, że
wkrótce ma się odbyć zjazd delegatów komitetu
by do okręgu podhalańskiego włączyć kinowamskie
sądeckie, żywieckie i myślenickie, oraz wnosi, by
wyasygnował Komitet jakiś fundusz na agitacyę na
Orawie i Spiszu; p. Dr Rappaport również wita radośnie
jej powstanie i podaje ewentualny zarys tej Konfederacyi
we powszechnym województwie i ziemiach, przyczem:

podaje naczelnika przysięgłych marszałków tejże Konfederacyi jako to pana Bojkę dla Małopolski zaś p. Dzierżyńskiego jako marszałka generalnego. W tym miejscu p. Tetmajer jako przewodniczący zwraca uwagę p. Dr. Konppertowi; że nas sprawa osoby marszałków tejże Konfederacyi nie nie obchodzi, gdyż to jest rzeczą organizacyi jej, lecz przeciw temu przyjmowaniu tegoż wywodów zastrzega się Dr. Konppert, gdyż jeżeli nad sprawą organizacyi Konfederacyi się zastanawia i omawia ją bliżej to dlatego, aby jasnej otrzymać jasną odpowiedź na cele tej Konfederacyi, którą my mamy materyalnie popierać. Po skończeniu tegoż wywodów, objaśnieniu organizacyi i celów przez p. Radzikowskiego p. Tetmajer składa oświadczenie że wobec impertynenckiego zachowania się wobec niego p. Dr. Konpperta składa godność prezesa Komitetu, oświadczeniem Dr. Konppert nie widząc powodu dla którego ciągnął się obrażonym

p. Tetmajer i nie chcąc hamować rozwoju prac w komitecie, zrzeka się godności członka Komitetu co też robi i p. Zamiliński. W Krośnie sprawozdanie zebranie p. Radziłowski, p. Dr Rompert, Zamiliński, Rodzinowski i Bierzyński, a prezydium obejmuje p. Zachemski.
W dyskusji nad wytworzoną sytuacją w łonie Komitetu przez ~~wyczerpanie~~ złożenie godności prezesa przez p. Tetmajera uchwalono zwołać w piątek zebranie pełnego Komitetu pod przewodnictwem p. Szajnochy, jako generalnego prezesa Komitetu i na tem posiedzeniu zastanowić się nad reorganizacją Komitetu miejscowego.
Następnie omawiano sprawę konfederacji chochołowskiej i w dyskusji uchwalono wyasygnować p. Radziłowskiemu 3000 Koron jako zwrot kosztów wydanych na agitację dla celów Komitetu, z potrąceniem wypłaconych mu już 1000 Kor.

Dr Gröbl odczytuje prośbę koła żywieckiego o wysłanie tam zaworków na Dzień Spiskoorawski o wysłanie p. Matusiaka na zjazd do Żywca w celu porozumienia się ~~do~~ do apromizacyi Orawy i Szarleckiego; odczytuje list i uwagi Ks. Wszystkiego o położeniu polit. na Spiszu, o szkodliwej pracy p. Przybyły w Krościenku, który ~~ska~~ partyjną polityką uprawia wobec Spiszaków, przyczem Komitet postanowił po uprzedniem porozumieniu się z p. Celewiczem radcą Sądu w Krościenku wysłać jednego ze swych członków, którzyby tam przeprowadzili reorganizacyę komitetu. Na prośbę koła w Piwnicznej uchwalono 1500 K. przyznać temu kołu na pracę agitacyjną.

W sprawie czynności sekretarza stawia wniosek by z dniem 18/5 uwolnić Pamięt…

i powierzyć jej pisanie na maszynie z wynagrodzeniem
od arkusza, a p. Hyjaszowi powierzyć czynności
sekretarza z płacą 300 K. miesięcznie, ponadto
wysyłać go do Orawy na agitację za osobnem
wynagrodzeniem – uchwalono.
Prof. Semkowicz stawia wniosek, by udzielić
p. Zajączkowskiej za porządkowanie tekstów dwu-
miesięczną płacę 10-15 K., oraz by zwrócić się
do p. Dra Tertila w Tarnowie z prośbą
by Komitet narodowy tarnowski zechciał
wspierać materyalnie Komitet Spisko-Or.
w Krakowie.
Na tem posiedzenie zamknięto.
w Krakowie d. 21. maja 1919

Sekretarz
Kantor

Prezes:

p. Szczygłowski

Protokol

z posiedzenia z dnia ~~2~~ 23. maja 1919.

Obecni: Prof. Szajnocha, Zachemski, Zawiliński, Lencewicz Dr Roppert, Goetel, Matuszak.

Dr Goetel odczytuje pismo p. K. Tetmajera w sprawie rezygnacji z przewodniczenia Komitetowi Krakowskiemu. Komitet przyjmuje rezygnację tę z wyrażeniem mu podziękowania i zaznaczeniem, że Komitet Krakowski nie solidaryzuje się z jego zdaniem w sprawie zajścia z dr Roppertem

Dr Goetel proponuje, żeby prof. Zachemskiego wybrać w miejsce p. K. Tetmajera – Przeszło 7 głosów na 8.

Dr Szajnocha: Prosi o przyjęcie do wiadomości, że wysłał telegram do Paderewskiego, ze względu na to, że w jego exposé nie wspomniał Spisza i Orawy.

Następnie wybrano na miejsce p. Zachemskiego za I. wiceprezesa p. Zawilińskiego z 7 gł. na 8.

Prof. Lencewicz omawia sprawę paryskiego biura prac

kongresowych o Orawie i Spiszu, której autorem jest prof. Nitsch. Wskazuje na jej błędy i wielką różnicę między broszurą wydaną przez komitet krakowski. Poczem odczytuje memoryał do prez. Paderewskiego w sprawie granicy południowej na Orawie i Spiszu. Po dłuższej dyskusji uchwalono na wniosek dr Gwetla przyjęcie memoryału i podpisanie go przez członków komitetu krakowskiego i wysłać prof. Semkowicza do Warszawy celem poparcia komitetu warszawskiego dla tej akcji i wręczenia memoryału po jego zatwierdzeniu przez sztab generalny prez. Paderewskiemu. Uchwalono też wysłać w tej sprawie list informujący do gen. Rozwadowskiego do Paryża. Uchwalono na wniosek p. Gwizdały ogłosić w dziennikach nowy skład prezydyum komitetu.

4. Gwetel odczytuje wpływy: 1.) list z Piwnicznej z zawiadomieniem o otrzymaniu podziękowania

męski na Spiszu z powodu sporu ze starostwem
Uchwalono polecić dalsze wydawanie, udać się
do starostwa.
2.) List od komitetu w Żywcu z prośbą o 3 wagony
ziemniaków dla Ujsoł i Zwardonia (uchwalo-
no wezwać delegatów stamtąd.)
3.) List z Dowództwa okręgu Krakowskiego z zawia-
domieniem, że konfiskowane Orawcom prowianty
złożono w Krakowie do dyspozycji naszego Komi-
tetu. Uchwalono odnieść się do N. Targu o
odszukanie Orawców.
Następnie uchwalono zaprosić do komitetu pp.
Dembowskiej i Sienkiewiczowej oraz pp. Studzi-
nskiego i Koniecznego, stwierdzono przepraco-
wanie niektórych członków Komitetu.
W stosunku do konf. Chochołowskiej uchwalono
zająć stanowisko bardzo życzliwe, ze względu
na to, że pomaga ona akcji spisko-orawskiej

ale nie wiązać się z Konfederacją oficjalnie

Na tem posiedzenie zamknięto

Kraków, dnia 23./V. 1919

sekr. Przewodn.

Protokół

z dnia 26./V. 1919

Obecni: Pp. Prof. Zachemski, Szajnocha, Lewkowicz, Zawiliński, Matuszek, Mitosek, pp. Dr Gretel, Ruppert i Ks. Machay, Prof. Czech i dwaj delegaci z N. Sącza.

Prof. Lewkowicz zdaje sprawę z pobytu w Warszawie; gdzie uzyskał poparcie komitetu Warszawskiego, [illegible] zatwierdzenie naszej mapy przez podobnie [illegible] i wręczył memorjał prez. Paderewskiemu. W myśl żądania wyrażonego przez prez. Paderewskiego wybrano na porozumienie mające się odbyć z Czechami w sprawie

spiorz-orawskiej, jako zastępców komitetów pp. Prof. Lewkowicza (delegat główny) prof. Dr. Zawilińskiego i dr. Goetla (eksperci pomocnicy). Uchwalono wezwać prof. Lewickiego do pomocy oraz wszystkie komitety.

W sprawie broszur „Co my za jedni i co żądamy z nami" uchwalono na żądanie komitetów zwrócić się do komitetu warszawskiego o jaknajszybsze przysłanie pewnej ilości tych broszur do użytku literackiego.

Następnie przeprowadzono obszerną dyskusję z prof. Natsonem, przybyłym z Paryża, autorem broszury paryskiej o Spiszu i Orawie i wysłuchano jego motywów i wyrażono ubolewanie, że biuro kongresowe w Paryżu nie porozumiało się z biurem w Warszawie, oraz zawiadomiono go o krokach poczynionych w tej sprawie.

Prof. Matuszak odczytuje 1) list z Myślenic o

utworzeniu Komitetu w Zawoji 2.) list z Jordanowa z prośbą o naftę. Uchwalono zwrócić się do N. Lasera do starostwa o przydział nafty. Na tem posiedzenie zamknięto

Kraków, dnia 26/V. 1919

Sekr. — Przewodn.

Protokół

z dnia 28/V. 1919

Obecni: PP. Komisarz, Zawiliński, Roppert, Lemowicz, Grochowski, Wodzic, Goetel. Wł. Rodzikowski

Przyjęto do wiadomości list p. Tetmajera, protestujący przeciw proponowanemu nadaniu mu członkostwa honorowego komitetu, uchwalono dzień spisko-orawski urządzić w Krakowie w dniach 23-28 czerwca, wyrażając otrzyma-

nych pa komitetu warszawskiego znaczków i kartek, uchwalono odbyć z członkami osobne posiedzenie, celem naradzenia się nad zebraniem materjału do rokowań z Czechami. Na czas aż do tych rokowań obrano w miejsce Prof. Semkowicza skarbnikiem dr. Matuszka.

Wysłuchano obszernego sprawozdania p. Włodzika, delegata z N. Sącza za czas jego pobytu na Spiszu w czasie okupacji polskiej.

Dr. Goetel odczytał wypisy: 1.) Protokoł komitetu warszawskiego z 13. maja. Uchwalono donieść komitetowi warszawskiemu, że komitet krakowski nie może pokryć zapotrzebowań finansowych na czas dłuższy z naprzód z powodu, że większość zapotrzebowań komitetów jest nagła. W sprawie wydania sprawozdań delegacji paryskiej uchwalono wydać je w formie, jakiej ks. Machay

wryp w „Gazecie Podlaskiej" wraz z mowami górali i prof. Rappaporta, oraz fotografjami delegacji.
2.) Pismo z Piwnicznej z żądaniem wyjaśnienia kompetencji komitetu piwniczańskiego, uchwalono odpowiedź, że komitet w Piwnicznej jest niezależnym od nowosądeckiego, ale żąda się od niego współdziałania z Komitetem w Nowym-Sączu, i unikania sporów ze starostwem. Zwrócono się do p. Mradzika z prośbą o interwencję w tej sprawie w Piwnicznej.
3. Pismo z Jordanowa z podaniem składu komitetu, prośbą o broszury, modlitewniki, naftę i cukier. Broszury uchwalono, naftę i cukier ze względów transportowych odmówiono. 4.) Pismo z Myślenic: Zawiadomienie, że urządzają tam dzień śpiewo-oranżki oraz z preliminarzem budżetu na 3 miesiące i prośbą o 1000 K na agitację. Uchwalono.

5.) List z Zawoji z zawiadomieniem o zawiązaniu tam komitetu, z prośbą o modlitewniki, broszury i wydawnictwa. Przyznano.
6.) Sprawozdanie komitetu w N. Sączu o sytuacji politycznej na Spiszu i nadużyciach czeskich.

Na wniosek p. Zachemskiego uzupełniono komisję aprowizacyjną pp. Szczepalskim i Zawilińskim.

Prof. Semkowicz podnosi, że sprawa czadeckiego stoji źle, ponieważ Rada Śląska Cieszyńska mało się tem zajmuje. Delegowano do Cieszyna prof. Semkowicza i Zawilińskiego 30./5 i 1./VI.

Uchwalono zwrócić się do N. Targu w sprawie natychmiastowego wydania odezw agitacyjnych na Spisz i Orawę.

Broszury komitetu krakowskiego o Spiszu i Orawie

uchwalono podzielić według następującego klucza: Tarnów 100 egz., N. Sącz 100, Piwniczna 100, Warszawa 200, N. Targ 100, Cz. Dunajec 50, Krościenko 50, Zakopane 50, Myślenice 20, Jordanów 30, Zawoja 30, Rabka 10, Żywiec 100, Szczyrzyc 10, Bochnia 10, Wadowice 10, Wierzyca 50, Ułochów 20, Towarzystwo Tatr. 20. Nadto rozesłać do księgarni w Krakowie, w Zakopanem i w Nowym-Targu.

Wniosek p. Dr. Lt. Elżany Radzikowskiego o przyznaniu 2000 K na cele konfederacji chochołowskiej, jako niewiążącej się bezpośrednio ze sprawą Spiża i Orawy odrzucono.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Kraków dnia 28/V. 1919.

sekretarz przewodnicz.

:

Protokół z dn. 24/IX.

Obecni pp: Krajewska; Zachemski, Zawiliński; Bogdan; Dorawski; Chorążewicz, Młoszek, Sosnowski.

Po powitaniu D. Bogdanowego i podziękowaniu mu za korony Gamplowicza. p. Krajewska odczytuje list od prof. Semkowicza. Granice plebiscytowe nie są jeszcze oficjalnie oznaczone. Zgłoszony tu protest wysłany przez naszą delegację do Polskiej Delegacji przeciwko odwołaniu plebiscytu w Czadeckiem i zachodniej części Spisza. Prosi, aby Sienawski podniosły działalność posła Petka i gen. Rozwadowskiego. p. Krajewska zdaje sprawę z starań o automobil d. o. g. przyszedł i zawiadomiło o tem pułk. Galica.

Następnie omawiano rozdział obszaru plebiscytowego między komitety nadgraniczne. Rozdział ten przyjął na siebie p. Sosnowski. — P. Dorawski przedstawia projekt organizacji komitetu plebiscytowego, który obecni przyjęli jednogłośnie. Trzeba się z tem jednak zwrócić jeszcze do Warszawy i do N. Targu.

Sekretarz: Przewodniczący:

F. Hajós m. p.

Protokół z dn. 26/IX.

Obecni pp: Srzednicka, Zachemski, Borowski, Chorzewec, Matuszek, Jasnorski, Warro.

Dr. Warro zapytuje czy będziemy dalej aprowizowali Spisz i Orawę. On wystarał się o pszeniczki po 52 K loco stacja Żeleborga, a 55 K loco stacja na/Podhalu. Ekspedycja zwróci koszta. Komitety otrzymają każdą ilość ziemniaków. Co do krup to mówił p. Warro z konsulem rumuńskim. Kasza kukurydziana przywieziona, ale cena będzie dopiero za jakiś miesiąc ustaloną. Tłuszcze oferują po 50 K za 1 kg, tel. 422 konsul rum. i przedstawiciel T.A. p. Grzybowski. O sól wystara się p. Warro, o naftę Skalski.
— p. Srzednicka odczytuje list od delegatów spisko-orawskich w Paryżu. Wnieśli oni protest do komisji Cambona i obrabiają poszczególnych członków tejże komisji. Musi się zrobić krzyk w dolinie Popradu — telegraficznie protestować. — Uchwalono wysłać podziękowanie p. Petkowi i gen. Rozwadowskiemu.

p. Olszewski donosi, że w sprawie pensyjnej b. cały sprawy interesuje. — Co do ogłoszenia rozgłosu w dziennikach o pokrzywdzeniu nas podejmuje się prof. Matuszek (: wobec mapki i artykuł :).

prof. Sosnowski zdaje sprawę z podziału terytorjalnego; w każdej miejscowości nadgranicznej musimy zrobić plebiscytową agitacyję. Należy je zorganizować przy pomocy naszych delegatów. — p. Szczepański mówi, że już wystosowano pisma odpowiednie do księży i nauczycieli, lecz bez skutku. p. Sosnowski jest gotów jechać na Śląsk i Cieszyńskie. — p. Dorecki: to już zawiera projekt organizacyjny. Dopilnowanie tego trzeba pozostawić komit. plebiscytowemu.

Na tem posiedzenie zamknięto:

Sekretarz: Przewodniczący:

Fr. Hojes m.p.

Protokół z dn. 29/IX.

Obecni: Krajnocha, Zochowski, Semkowicz, Matuszek, Dr. Przybyło, Młodzik, Grochowski, Orzechowa, Orzech.

Odczytano ostatni protokół. Prof. Semkowicz zdaje sprawę z wyjazdu do Paryża. W dniu przyjazdu delegacji zapadła na Radzie Najwyższej decyzja o plebiscycie na Śląsku, Spiszu i Orawie. Prof. Semkowiczowi i ks. Machayowi zrobić plan terenu plebiscytowego. Postanowiono zrobić go na podstawie administracyjnej. Deleg. polska sprzeciwiła się żądaniu pleb. w okręgu Sobockim na Spiszu, gdyż tam jest mała ilość Polaków. Na Orawie Twardoszyna jako nienależącego do powiatów z ludnością polską też nie można żądać. Delegacja przedłożyła kom. Cambona mapę wraz z komentarzem uzasadniającym nasze żądania oraz notę Dmowskiego. Powodem niekorzystnej decyzji była zmiana w składzie komisji Camb. Postanowiono wnieść protest do Rady Najw.

Akcja szła w kierunku uzyskania zmiany decyzji

Członkowie Komisji C. Krauze i Wiśl. byli b. życzliwi;
Amerykanina obrobiono, tylko Anglik był ostrożny.
Dmowski, Paderewski b. gorąco poparli sprawę. Wysło-
wano też [illegible] pressę. „Temps" umieścił artykuł
pp. Pathe i Semkowicza.

Wskutek dwuch pobytu delegacji w Paryżu przyby-
ła tam delegacja słowacka z ks. Hlinką, żądając auto-
nomji, oderwania od Czechów.

p. [illegible] dziękuje prof. Semkowiczowi;
p. Zborowski pyta, jakie wrażenie zrobił przyjazd ks. Hlinki;
p. Szajnocha odczytuje telegramy przygotowane protestujące
do 1) Paderewskiego, 2) delegacji polskiej, 3) Clemenceau,
p. Semkowicz stawia wniosek o zwołanie wiecu sprawozdaw-
czego delegacji. Uchwalono. Także uchwalono wezwać
komitety prowincjonalne o urządzenie wieców.
Odczytano artykuł p. Szajnochy w sprawie ~~[illegible]~~ [illegible]-
[illegible] i uchwalono przesłać go do gazet.
p. Przybyło zdaje sprawę z obecnej sytuacji na Spiszu;

ludności oporzeba się za Czechami. Gdyby się tem rzecz, gdzie i przemawiano za pozostaniem przy Słowaczyźnie – zupełnie oświadczył, że nie będzie więcej rekwizycyi i wszystkiego się mieszkańcom dostarczy. Należałoby, aby rząd polski zagranicę pokazał pozycyki wojenne tamże, i przyrzekł, że język ich będzie szanowany, gdyż na wiecu przemawiano przeciw polonizowaniu.

p. Kochanowski wnosi, aby uwagi te przesłać do Komit. plebiscyt.

Następnie zwraca się do p. Orkana o wrażenie wiecu w N. Targu.

p. Orkanowi: Czy zaznaczył Hlinka stosunek Słow. do Polski?

p. Semkowicz: Oficyalnie język samodzielności, lecz prywatnie chce połączenia z Polską.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Sekretarz | Przewodniczący
Fr. Hajas m.p.

Protokół z dn. 8/X.

Obecni pp: Frejnocha, Zachemski, Jenkowicz, Dorewski, Werro.

p. Jenkowicz odczytuje odezwę do mieszkańców Spisza, mającą iść do druku. — Omówiono konieczność nawiązania bliższego kontaktu z N. Targiem.

p. Frejnocha: ponieważ Clemenceau jest honorowym doktorem Uniwersytetu byłoby dobrze zwrócić się imieniem Uniwersytetu Krak. o poparcie sprawy Spisza i Orawy ze względów [illegible]. Uchwalono.

p. Dorewski odczytuje preliminarz budżetowy komitetu w wysokości 1/2 miliona.

p. Zachemski mówi, iż otrzymał list z nad granicy z wiadomością o fatalnych stosunkach aprowizacyjnych w wojsku - pisze o tem do Galicji, czy potrzebna interwencja.

p. Werro wspomniał o zakupnie ziemniaków. Uchwalono nawiązać stosunki z firmą dostarczającą, a potem dopiero zamawiać.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Sekretarz: Fr. Hajes m.p.

Przewodniczący: Pr. Dr. Frejnocha m.p.

Protokół z posiedzenia w dn. 13/X.

Obecni pp: Frejnocha, Zechenski, Borowski, Sem[illegible], Białkowski, Rouppert.

p. Zechenski mówi, iż Komitet w N. Targu nie daje znaku życia, komitety prowinc. zwracają się do nas o aprowizację —

— p. Rouppert: robota nasza ma być przygotowaniem do odczytów, które się na Spiszu i Or. odbędą. Wysłać należy ludzi, którzyby tem ludności uświadamiali. Odczyty z obrazami świetlnymi. Wysłać nauczycieli zdolnych.

p. Frejnocha objaśnia, że już jest przygotowany program takiej pracy i przesłany do N. Targu.

p. Goetel referuje projekt akcji plebiscytowej: ma ona objąć urząd plebiscytowy z głównym Komitetem w N. Targu i 4. komisarzami. Ma działać wspólnie ze starostwem, które będzie rozszerzone. Będą 2 sekcje: 1) aprowizacyjna, 2) prasowa. Z nimi będą współdziałać wojskowi.

Kierujący sekcją aprow.: p. Czech i pomocnicy, Komisarzem pleb.

Dr. Goetel, komisarzem w pierwszej proponuje p. Grocholskiego, w Krościenku p. Szaponowskiego sekret. komit. w Rabce Czarny Dunajec nieobsadzony, w Żywcu: p. Gołąb z Wadowic. – Biuro prasowe: Zborowski, Dziedzic i Gryzik, który prowadzi także ekspozyturę wojskową.

Preliminarz na 1-szy miesiąc 625,000 k. (Komitet N-Tarski)

p. Szajnocha b. się cieszy z wyboru p. Goetla, ale ma wątpliwości co do skuteczności działania innych osób. Ponieważ poprzednio zaznaczono, że Kom. Krakowski ma być biurem prasowem, teraz zaś słyszy, że N. Targ je organizuje, uważa, że my jesteśmy zbyteczni.

W dyskusji zabierają głos pp. Roupert, Semkowicz, (Goetel/) którzy są za dalszem istnieniem Komitetu Krakowskiego, który by się starał o Orawie i resztę Spisza i wpływał na Kom. w N-Targu. Biuro prasowe także jest konieczne.

p. Goetel uważa komitet nowotarski za zbyt mały. Proponuje, aby wybrać komisarza pleb. w Czarnym Dunajcu, bo to b. ważna miejscowość.

p. Dorewski uważa, że komisarz generalny musi dopilnować, by odezwy nie dawały podstawy do krytyki.
Wysłanie wycieczek, jako najważniejszego środka agitacyjnego uważa p. Goetel, iż Komitet Krak. powinien przyjść prel. wanarz wycieczkowy.
p. Goetel na podstawie rozmów z ludźmi z miast spiskich uważa, że cała dolina Popradu będzie głosowała za Polską, a że z nimi pójdzie Zamagórze. Jeżeli zaś pleb. odbędzie się tylko na Zamagórzu, w takim razie wynik pleb. nie jest pewny. Ma tutaj przyjechać delegacja z doliny Popradu. — Następnie prosi Ropperta na komisarza pleb. w Okręgu Dunajca.
p. Jasnowski podnosi, iż stosunki aprowizacyjne w Żywieckim b. źle oddziaływują na Orawców.
p. Nedemski: że także samo aprowizacja w wojsku jest zła.
p. Semkowicz: może akcja o rozszerzenie pleb. na Spiszu jest spóźniona. Możemy jednak jeszcze wysłać delegację ze Spisza do Paryża – oprócz tego wysłać memorjał od Senatu Univers. do Clemenceau'a za rozszerzeniem pleb.

Jedynym środkiem jest krzyk w prasie. Musi być ta akcja rozszerzona na Poznań, Warszawę i Kraków. Następnie wiece. Tow. Krajoznawcze już się zwróciło o to do niego. Należy na najbliższą sobotę 18/X. zwołać wiec, a w niedzielę 19/X. przedstawić delegację Niemców sprzyjających do Naczel. wodza Piłsudskiego, który zapowiedział na ten dzień swój przyjazd do Krakowa.

p. Semkowicz mówi, iż musimy wywołać powstanie na Spiszu, gdyż tylko to będzie miało skutek.

p. Białkowski: Obowiązkiem Komitetu jest wysłanie listu do Sejmu, by on pracował za przyłączeniem. - Jeżeli pleb. wypadnie źle musimy te obszary zająć siłą wojskową. Najważniejsi dla pleb. są agitatorzy i dobrzeby było zwrócić się do Piekarców i Stepiuszczyków, by nam dostarczyli dobrych agitatorów.

p. Goetel dziękuje za okazane mu zaufanie. Sprawę wycieczki prosi przesłać do N. Targu. - W sprawie aprowizacji wojska odnieść się do Galicj. Delegacji odpowiedziano

w Min. Aprowizacji w Warszawie, że nie nie będą na czas plebiscytu. — Kwestja postawienia była omawiana ~~na~~ przez Komitet Śląski. — Co do sprowadzenia dziennikarzy (co podniósł p. Matuszek) i publicystów z Paryża, to uważa, iż nie trzeba, gdyż Francuzi wogóle zorjentowali się już w całej sprawie. — Co do Protest do Sejmu należy się zwrócić do p. Strzeleckiego.
— Wojsko czeskie jest b. zdemoralizowane, niema karności.
— Jeżeli Roppert nie może objąć komisarjatu w Cz. Śląsku to musi chociaż pomagać.
Roppert: Czesi już sprowadzili sobie członka Akademji paryskiej, kt. już wydał dwie odezwy czechofilskie. Proponuje, aby użyć Radzikowskiego do agitacji.
Semkowicz proponuje, aby 1 raz na tydzień porozumiewały się oba komitety telefonicznie. Odnieść się należy do Komitetów, aby urządzić jaknajprędzej wiece.
— Ponieważ 19.XI. ma przyjechać Naczelnik Państwa do Krakowa. pp. Grajnocha i Semkowicz udadzą się do Niego w delegacji przedstawicielstwa sprawy śląskiej.

p. Szulski: należy się zwrócić do zjednoczenia tramwaj., a oni dadzą aprowizacją, o ile im się tylko pozwoli iść.

Na tem zakończono posiedzenie.

Za sekretarz: F. Hajos m.p.

Protokół z dn. 25/X.

Obecni pp.: Przyrocha, Zachemski, Semkowicz, Zarlinski, Warro, Białkowski, Goetel, Sosnowski, Kantor, Dorewski, Zachemski, Chorewiec, Ferczki.

p. Zachemski przewodniczy / podaje do wiadomości, że Była delegacja spisko-orawska u Krakowie - zajął się nią p. Dorewski. - Następnie p. Z. ~~[illegible]~~ zgłasza rezygnację z przewodnictwa koła Krakowskiego, ponieważ brak mu obecnie na to czasu.

p. Goetel proponuje na to stanowisko prof. Semkowicza. Ten odmawia stanowczo.

p. Przyrocha podaje, że delegację spiską przyjął w imieniu Naczelnika Państwa adjutant jego; Naczelnik zapytał, aby delegacja spiska wyjechała do Paryża.

Goetel: delegacja nie wyjechała dotąd, gdyż Spitzer otrzy-

mało uchodźców od Węgrów, by zaczekali.
Zadaniem głównem Komitetu Krak. będzie przyjmowanie wycieczek.
– Na Słowaczyźnie jest ruch madziarofilski, lecz jest już także
sympatja polonofilska. – Sytuacja [illegible] jest
też na Spiszu jak i Orawie dosyć dobra. Jest wielki brak
automobili, i brak [illegible] do objęcia przez komisarjacie [illegible].
Prosi się p. Goetel o 1) 2) wyjaśnienie zebrania
przewodnickiego. 3) zorganizowanie wycieczek.
p. Sawicki prosi o uwiadomienie Tow. Krajoznawczego o wy-
cieczkach, a ono ich u siebie przyjmie, lub umieszcza i opro-
wadzą, tylko prosi w imieniu Tow. o pomoc.
p. Semkowicz zaznacza, że list do pułk. Tissy'ego i do
Olenenecca – ~~ta~~ jest wysłany. Konieczne jest jeszcze
wysłanie delegacji do Spisza. (: ~~[illegible]~~. – Trzeba też wy-
dać obrazki z modlitwą do M. Boskiej i opowiadanie
Borowego.
p. Dorabski odczytuje preliminarz Kom. Krakowskiego,
który przyjęto.

Dr. Wawro: Aprowizacja nie jest najlepsza. Prosi o przysłanie tutaj p. Orzecha, któryby się mógł tutaj zapoznać z uczciwemi firmami.

Na tem posiedzenie zamknięto.

za sekretarza:

Fr. Hajos m. p.

Protokół

z dn. 5. XI.

Obecni pp: Frejnocha, Zachemski; Wawro, Szulski; Bielkowski, Sosnowski; Dorawski; Goetel, Jeruzewicz, Zborowski; Chowaniec.

Referuje p. Goetel sprawę Komitetu pleb., który zorganizowano na większą skalę. Utworzono: 1) sekcję agitacyjną pod przew. dr. Goetla przy pomocy ochotników z Orawy. Agitację prowadzi się wśród ludności przychodzącej do N. Targu; robi się też kataster plebiscytowy.

2) sekcja prasowa, która wydaje redaguje i odezwy.

3) Sekcja aprowizacyjna, która otrzymała już przydziały.
Zostały urządzone 2 Komisarjaty: a) w Piwnicznej, i
b) w Krościenku n/D. — Sytuacja jest znacznie lepsza niż
przedtem. Wprawdzie aresztowania wywołały wielki popłoch,
jednakże wyjechała już w tej sprawie delegacja do Warszawy,
a wogóle w sprawie ~~tel~~ plebiscytu w dolinie Popradu miała
jechać i do Paryża. — Obawiać się należy wielkiego terroru
czeskiego na Spiszu. Czesi zamierzają zostawić tamże
żandarmerję swoją. Na Słowaczyźnie panuje jeszcze większy czeski ~~terror~~
W końcu prosi referent o podanie, jakich funduszów po-
trzebuje komitet krak., a pieniądze otrzyma natychmiast.
p. Jaworski podnosi, że kąt zach. kraju jest zaniedbany.
— Powinny by być dla agitacji tworzone kursa agitacyjne.
p. Szulski: prowadzi właśnie takie kursa /: Krzysztofory III. p. :/
W dyskusji dalszej omawiano sprawę broszur i sprawę
wycieczek oraz pogadanki z delegacjami.
p. Dorewski, jako skarbnik Kom. Krak. prosi o wyasygnowa-
nie 20-30,000 K dla tegoż Komitetu.

Następnie omawiano wybranie przewodniczącego.

p. Goetel proponuje by wybrać rekt. Krejnockiego na przewodniczącego, a prof. Semkowicza jego zastępcą. Uchwalono.

Następnie komisje: prasowa: przew. p. Semkowicz

aprowizacyjna: dr. Warzo

finansowa: p. Dorewski

wycieczkowa: prof. Sosnowski i Szulski.

Uchwalono też podwyżkę stawki o 5 K.

p. Dorewski wnosi o podziękowanie prof. Rosnerowi i współpracownikom referatów: [illegible] i tego prof. Krejnockiego, który proponuje zaproszenie większej ilości członków komitetu na posiedzenia.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Sekretarz:

Fr. Sujas m.p.

Protokół

z dn. 13/XI. Obecni pp: Szajnocha, Bielkowski, Matuszek, i Dorewski:

Głos zabiera p. Szajnocha: Deputacja ze Spisza (z powiatów nieprzyznanych pod plebiscyt) wysłana do Paryża [na polecenie Nowaka za paszportami] nie dojechała tamże. W Warszawie nikt jej nie przyjął (p. Osieckiego nie było w Warszawie). W Ministerjum Spraw Zagran. oświadczono, iż rząd zajmie się całą sprawą, więc delegacja jest niepotrzebna, że wobec czego delegaci wrócili do domu, mocno skonfundowani takim obrotem rzeczy. Zawiniła tutaj nieudolność por. Gwiżdża, który z deputacją zjechał do Warszawy i tam miał się nią zająć. Niewiadome są jeszcze bliższe dokładne szczegóły.

W dyskusji zabierają głos pp: Dorewski i Bielkowski, i oświadczają, iż deputacja do Paryża jest konieczna. Należy zażądać sprawozdania od por. Gwiżdża.

Następnie sprawa wysłania pisma Senatu Uniwersyteckiego do Clemenceau'a, które z przyczyn nie-zależnych od Komitetu

spóźniło się do Paryża o tyle, że rozminęło się w drodze
z gen. Rozwadowskim, który miał tam interweniować.
/Sprawa ta jest to protest w sprawie postanowienia Rady
Pięciu o plebiscycie na Spiszu i Orawie. /

Przyjęto do wiadomości zawiadomienie Gł. Komitetu w N. Targu
o wysłaniu dla Komit. Krakowskiego subwencji 5000 K, dla
wypłacania akademikom ze Spisza i Orawy miesięcznego subsy-
dyum.

p. Krajnowska zawiadamia o zmianie sekretarza Kom. Krak.

p. Dorewski zapytuje, czy tę subwencję trzeba jako pie-
niądze zwrotne stałe czy doraźne. Prosi o wyznaczenie zastępcy
skarbnika i komisji kontrol. Odłożono do następnego zebrania.

Korespondencja z ostatniego tygodnia:

1) Krościenko n/D zaznacza, że b. pożyteczne na Podhalu są
kalendarze „Piasta" i należałoby się o nie na następny rok
postarać. p. Matuszek zwraca uwagę, że z powodu artykułu
pochlebnego Czechom nie posyłano tego kalendarza na
Spisz i Orawę, tylko na Podhale.

W sprawie wysłanych szkolnych dla dzieci należy się zwrócić do P.S.L. i do p. Goetla.

Na tem posiedzenie zamknięto.

za sekretarza: prezes:

K. Gełżów. dr. Wł. Szajnocha w.r.

Protokół

z dn. 20/XI.

Obecni pp: Szajnocha, Goetel, Tomaszewski, Białkowski, Kantor, Dorewski, Rzechowski, Chowaniec, Semkowicz, Sosnowski.

Po odczytaniu protokołu p. Goetel zawiadamia, iż 22/XI. odbędzie się w N. Targu posiedzenie na którem będzie p. Orecki, wszyscy komisarze pleb. sp-owscy, uchodźcy, komitet główny, i poszczególni działacze z powiatów granicznych. Chodzi o stworzenie nowych finansowych podstaw działania. Z Krakowa godzi się wyjechać p. Rzechowski, jako delegat.

W sprawach finansowych Komitetu krak.: p. Goetel przysłał na razie 5000 K 1) na utrzymanie akademików, 2) kancelarji,

3) wycieczki. — Zebranie wybiera na zast. skarbnika p. Ledeń-skiego; do Komisji kontrol.: pp. Kantora i Toma-szewskiego.

prof. Semkowicz zdaje sprawę z (prac sekcji wydawniczej. Dyskutowano nad szczegółami oraz ilością egzemplarzy poszczególnych wydawnictw.

p. Goetel referuje sprawę wyjazdu delegacji z doliny Po-pradu do Warszawy. Była ona w Min. Spraw Zagr. i u mec. Petka, gdzie złożono deklarację za rozszerzeniem prawa głosowania na dolinę Popradu. Mec. Petek pole-cił im wrócić do domu, z tem, że w odpowiedniej chwi-li ich wezwie znowu.

pp. Krajewski i Semkowicz są za ponownem wysłaniem delegacji z ks. Machayem na czele.

W dalszym ciągu p. Goetel zdaje sprawę z sytuacji na Spiszu i Orawie. W okręgach podległych pleb. Czesi rozwijają agi-tację niezwykle silną, popartą ogromnemi funduszami. Głównie działa tam ks. Blaha, jego urzędnicy państwa

czeskiego, wejść do pomocy wojskowe biuro propagan-
dy. Nasze szanse na Zamagórzu przedstawiają się b. wątpliwie, choć robi
się co tylko można. Jeśli mieszkańcy doliny Popradu
opowiedzą się za Polską; za nimi by poszło Zamagórze.
Ruch militarny wzmaga się — o ile by nawet Rząd polski
ustąpił, wybuchnie powstanie, aby poruszyć koalicję.
Na Śląsku Ciesz. jest b. dobra aprowizacja, rząd przysłał
~~większe~~ księży wysokie sumy na poczet działania Ko-
mitetu. Obecnie nie przyjedzie tam misja koalic., na-
razie prywatnie. Robi się starania, aby z niej wyłonić pod-
komisję dla Spisza i Or., i sprowadzić ją do Zakopanego.
Konieczny jest ~~utworzenie~~ ekspozytury naszego Kom. w [illegible]
szycie. Urzęduje tam już p. Diehl. Potrzebny jest jeszcze
doradca prawny do biura posła Zamorskiego.
Koniecznym jest także mieć kogoś stale w Warszawie, któryby
się starał o przydział aprowizacji dla Komitetu i popierał
tam wszelkie starania.

p. Przewodn. przyrzeka, iż będziemy się o to starać.

Na tem zakończono.

za sekretarza: H. Gąs[illegible]

zd

Protokół

z dn. 11/XII. 1919.

Obecni pp: Szajnocha, Matuszek, Ohorowicz, Tomaszewski, Kantor, Dorawski, Kaizerówna, Sosnowski, Diehl, Goetel, Zachemski, Rouppert.

p. Szajnocha oddaje hołd śp. pamięci Dr. Władysła~~wa~~ Kulczyńskiego, ~~go~~ (którą) zebrani uczcili go przez powstanie.

W sprawie kupna modlitewników, zaproponowanego przez p. Matuszka, p. Kantor jest przeciwny, gdyż nie są one odpowiednie dla ludności Spisza i Orawy. Ks. Jag. Sikora wyda w krótce ułożony przez siebie modlitewnik i ten będziemy popierać.

Referat o sytuacji na Sp. i Or. wygłasza p. Goetel. Zbiera się protesty, że kierownictwo b. słabe, i wysyła się je prof. Semkowiczowi do Paryża. Obecnie na Zamagórzu sytuacja dla nas się pogorszyła. Są ludzie, kt. gotowi są należeć do Rady Narodowej, ~~którzy~~ jeszcze się ukażą z chwilą odejścia Czechów. /:Dotąd należeli tylko ludzie z Orawy i Zuberli :/. Sprawa słowacka przedstawia się następująco: Z partji ks. Hlinki, który z więzienia agituje za niepodległą

~~[illegible]~~ [illegible]

Słowaczyznę, w związku z polską nastąpił rozłam. Ks. Jehlička (który) agituje za Madziarami, siedzi w Budapeszcie, jest odosobniony. Sekretarzem ks. Hlinki jest ks. Mnohel, kt. konferuje z ~~Czechami~~ Polakami. Chodzi o wznowienie „Slováka", dawnego, obecnie czechofilskiego. Dalej będą ~~po~~ popierać politykę ks. Hlinki zrzeczenia Spiszu, Orawy i Czacy (bez względu na plebiscyt), na co się godzi. Mają za sobą 70-80% w ludzie. Około 15% jest Czechofilów, 5% Madziarofilów i socjalistów.

Referent prosi o zaopiekowanie się ks. Mnohelem, kt. przybędzie z Orawy w Krakowie. i może nam wiele przy pleb. pomóc.

(W dyskusji podkreślono, iż trzeba wykonywać kontrolę nad „Slovákiem", kt. ma wychodzić w Krakowie. Może p. Zawiliński. Finansować będzie Rada Nar. Cieszyńska. Ma też przyjechać p. Ungar, b. redaktor dawnego „Slováka".

W partji Madziarofilskiej obok Dvorčaka, i Jehlički jest też ks. Liptay) partja „~~st~~ samostatné Slovensko". (Nasz stosunek do nich jest chłodna rezerwa.

Wyjazd p. Goetla z p. Drehlem do Cieszyna celem nawiązania

Stosunków układ się doskonale. Stale będzie tam ks. Dr. Kroll.
Misja katol. przybędzie w styczniu. Pleb. może być w kwietniu
lub maju. (Środkom zaczyna brakować gum, benzyny i t.d.
Szpiegostwo kwitnie na ogromną skalę - przeważnie żydzi.)
Obecnie tworzy się w N. Targu 1) biuro defensywne z zawodowych agentów,
2) sekcja agitacyjna. Wszystkie komisarjaty graniczne nasze są
obsadzone. Praca idzie, z wolna dla nas dobrze. Finanse są popra-
wione. Preliminarz nasz zatwierdzony. Aprowizacja też lepsza. Pozbędą
się granicznym posłom, bo spiryt i kawa mają dosyć.
Biuro propagandy w Bielsku prowadzi por. Bułowski, zajmuje
się też Czadeckiem. Kom. spisko-orawski finansuje to biuro - a
aprowizuje Rada Narodowa.
Nakorski komitet wnosi się z cyklem kursami, urządzeniem przyjęć
dla spiszaków i orawców, wieczorków, itd. Także porządne są
świadczenia osobiste. - Uchwalono, że za 1 dzień (godzinę)
płaci się 50 K.
W dyskusji zabierają głos pp. Rejmola, Zalewski, Jasnowski, ks.
Pol.

p. Goetel dodaje, że robi się gwiazdkę dla żołnierzy. Teatr w N. Tar-
gu użyje się jego teatru włościańskiego, także się sprowadzi (artystów)
z Podhala zaraz po N. Roku. Chór mamy zorganizowany,
kino przygotowane. Po ~~odczytach~~ śpiewu i bt. będzie się rozsyła-
ło na gwiazdkę dzieciaki z cukierkami i odzieżami.

p. Dietl zabiera głos w sprawie kompanii szpitalno-ozdrowieńczej,
i wykazuje ujemne strony utworzenia w niej kadry 3 p. Strzelców
podhal.

prof. Kantor widział stosunki w kompanii i jej zdemorali-
zowanie.

pp. Żeleński i Goetel wykazują przyczyny tego. Trzeba żoł-
nierzom opieki i karności.

Uchwalono narazie nieinterweniować w ich sprawie u władz
wojskowych.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Za sekretarza: ~~A. Gelzin~~

prezes: Dr. W. Szajnocha m. p.

Protokół z dn. 29/XII. 1919.

Obecni pp: Szajnocha, Semkowicz, Dorawski, Kantor, Sosnowski, Charewicz, Tomaszewski; ppor. Romaniszyn, delegat Min. Spraw Zagr. Aleksander Victor Födoś.

prof. Semkowicz wygłasza ~~referat~~ sprawozdanie z wyjazdu do Paryża. Min. Patek jest życzliwie usposobiony, ale delegacja polska w Paryżu niedocenia sprawy Spisza i Or. Wiele robi misja wojskowa tj. gen. Rozwadowski i ppor. Romaniszyn. Dotychczas ~~nie chciano~~ omówił referent sprawę na posiedzeniu delegacji; na zwołanie plenum nie można było doczekać. ~~Wyjechał panuje~~ W delegacji panuje tam tendencja nie zadrażniania z Czechami. Dopiero gdy na plenum referent przedstawił, że o ile nie będzie plebiscytu w dolinie Popradu to wybuchnie tam powstanie ~~Wówczas~~ zgodziła się delegacja 1) wysłać notę wraz z memorjałem prof. Semkowicza do Conseil Suprême, ~~oraz~~ 2) na przyjazd delegacji spiskiej i o terminie semi ~~prędko~~ zawiadomią.

prof. S. odczytuje memorjał jaki wystosował do delegacji par.; a który z małymi zmianami dołączono do noty wysłanej do Con.

sesji sapreme.) W memorjale zaznaczono o sympatji ludności doliny Popradu dla Polski, o ciążeniu gospodarczem do niej. Wskazano na trudność dla tych okolic z zamarzaniem, na szkody jakieby wynikły z utraty kresów południ. Wyzwanie takie może doprowadzić do wybuchu powstania przeciw Czechom. Konieczne więc jest rozszerzenie plebiscytu na dol. Popradu. Najwięcej może tu zdziałać delegacja ludności tamtejszej.

(Przed samym odjazdem z Paryża (był jeszcze referent u płk. (?) Manneville'a, który będzie przewodniczącym komisji pleb. na Śląsk, Spisz i Or. Jest on b. życzliwie dla Polski usposobiony, był też i przewodn. subkomisji dla Spisza i Or. Poruszone sprawy

1) administracji: Czesi muszą być usunięci, a ile zrzekną się odpowiedni ludzie tamtejsi na urzędników;

2) usunięcie żandarmerji — może ją zastąpić milicja ludowe.

3) stosunki lokalne. Uznano, że najodpowiedniejszą siedzibą dla subkomisji będzie Zakopane, choć Czesi się będą ~~może~~ krzywić.

W dyskusji zabierają głos pp: Kantor, kt. mówi, iż delegacji polska zupełnie zapomina o Orawie. — Urzędnicy czescy mogą

być zastąpieni przez Polaków - przemysłów. Jest już kilka kandydatów
Kompanje sp-or. zamiast milicji.
ppor. Romanowicz zdaje sprawę z prac polskiej misji wojskowej w Paryżu.
Z materjałem zebranego w terenie na podstawie zrobił R. memorjał,
który miała delegacja polska przetłómaczyć na francuski i odpo-
wiednio przesłać. Nie zrobiono tego, aż w parę tygodni, po zmianach
zaproponowanych przez delegację w sprawie brutalnej polityki czes-
kiej. Foch przyjął memorjał b. życzliwie. Po przyjeździe prof. Jenkowicza
działano wspólnie. - W sprawie Cieszyńskiego: delegacja paryska
twierdzi że pewne ono kwestją cieszyńską. Jako minimum uważa
żądań postawiła misja wojsk. połączenie kolejowe bezpo-
średnie przez Świerczyniec (?).
W dyskusji zabierają głos pp: Frejwald, Kantor, Jenkowicz.
p. Jędoś stwierdza, iż sprawa deputacji natrafia na wielkie
trudności paszportowe, gdyż deputaci nie są polskimi podda-
nymi. Ale postarano się sprawę jaknajlepiej załatwić.
Uchwalono wysłanie Menoille'owi naszej turystycznej Teki,
o którą prosił. - Aby Teraz ma zbierać jaknajwięcej materjału

wedle map katastralnych – gdyż wedle jednego § postanowień pleb. tereny znajdujące się na ziemiach nie objętych pleb., a należące do gmin podległych pleb. należą też do obszarów pleb. Dla nas to b. ważne.

Następnie prof. Semkowicz zawiadamia, iż referent Min. W. R. i O. P. p. Michalski oświadczył, iż akademicy sp.-or. mogą otrzymać po 500 K zasiłku na ubranie i książki. Wniesienie w tej sprawie podanie. Będą także utworzone stypendja, o które będą mogli oni ubiegać.

p. Dorecki wyjaśnia, iż na razie są oni zaopatrzeni, ale po rozwiązaniu Komitetu opieka Min. będzie b. potrzebna.

p. Sosnowski zawiadamia, iż z 1. I. rozpocznie się kurs agitacyjny dla oficerów i żołnierzy. On sam się zajmie kursistami.

Na tem posiedzenie zakończono.

Za sekret.: H. [illegible]

Prezes:

Protokół z posiedzenia dn. 16/I. 1920 r.

Obecni pp: Krejnocha, Semkowicz, Matuszek, Tomaszewski, Dorawski, prof. Maciej, Zachemski, Zawiliński, Rouppert, Morecki, Goetel, Kantor, Sosnowski.

p. Dorawski referuje sprawy finansowe. Z subwencji 50,000 K przeznaczono 30,000 K na wkładkę akademicką i biuro. Przy tem przeile pieniądze na wycieczki później.

Referat wygłasza Dr. Goetel. Delegacja ze Spisza do Paryża została telegraf. wstrzymana przez Radę Ministrów i p. Patka. Przyczyny narazie nieznane. Teraz w dolinie Popradu prowadzi się dalej. Z powodu lutego przedtop. przyjęcie Komisja. Plebiscyt może być w kwietniu lub maju. Del. Min. Ładoś jest w Zakopanem, mając do pomocy M. Pietla i por. Bartoszewskiego. – Są zebrane zapasy w prowiantach na okres pleb. B. ważna placówka ~~sprawy~~, t.j. wzgl. sprawy. Ale poszczególnych powiatów w krótce zostaniemy wiadomiony, począwszy od Zgórzeckiego. Cały aparat agitacyjny przygotowany, a to: aparaty kinowe, auta, przedstawienia, agitatorów itd. Utrzymuje się ciągły kontakt z obsadzonemi terenami.

Żydowskiej są liczni mówcy i agitatorzy, oraz członkowie do Rad Naro-
dowych. Administracji proponowane jest usunięcie żupanów, ograni-
czenie władzy notarów, nowe wybory wójtów i rad gminnych. Wysła-
no te propozycje do Paryża, na życzenie ~~stanu~~ wyższego. Żąda dano
nad obrzędami pleb. trzy-dzi
usunięcia żandarmerji, a wprowadzenia milicji. Komitety
pleb.; na czele każdego stać będzie człowiek zaufany. Nasi
wysłannicy są tam wszędzie stale lub czasowo. Ks. Błażek nie
jest już komisarzem wiejskim, lecz wiejskim Mech. [częściej] Szerzą swojem
postępowaniem demoralizację ogromną /: n. p. wydają na głowę,
bez względu na wiek 1/2 l spirytusu. Był wypadek charaktery-
styczny, że zgłosili się w pewnej miejscowości po spirytus stary
pijak i mała 6letnia dziewczynka. Gdy stary zobaczył, że
dziecku dają tę samą rację, oburzył się strasznie, że „takiej
małej [illegible]" dają tyle co i jemu „staremu pijakowi",
i nie przyjął swojej porcji :/. Żenią się masami z dziewczętami
ze Spisza i Orawy. Dopiero tych stosunków dla nas jest za-
leżna od wielu spraw, a zwłaszcza od rozwiązania sprawy sło-
wackiej. Stoją coraz gorzej niemieccy Czechów. Jednak znowu

Niemcy wpływy pozyskają wysuwając postulat jedności Niemców na całym Spiszu. Jest to dla nas pewna trudność - pomogą nam tu Czesi, kt. znowu ogłosili b. wielkie rekwizycje zboża, i opłaty itd. Agitacja madziarska się wzmaga, ludzie są przerażeni przez u-pierni, zdemoralizowani. Trzeba być b. ostrożnym z Węgrami. Chcą oni granicy z r. 1914. Tak oni jak i Słowacy niewypowiadają się niewyraźnie w sprawie Spisza i Orawy.] Wkrótce odbędą się wybory do Rad gminnych - prawdop. lepiej będzie dla nas niż stan obecny; wedle starej ordynacji węgierskiej.

r. Pajinocha zwraca uwagę, aby w pismach codziennych zamieszczać artykuł o stosunku naszym do Węgrów.

pr. Semkowicz radzi, aby zapytać się telegraf. o powrót min. Petrka, i aby wysłać delegację do Paryża koniecznie.

p. Darowski zapytuje dlaczego żołnierze nasi na pograniczu są źle zaopatrzeni i kredyty.

p. Goetel prosi o faktyczne dane.

p. Rouppert zapytuje o stanowisko Komitetu w sprawie Rusi przykarpackiej, na wypadek, gdy Czesi zostaną odcięci od Węgier.

trzebaby tem ~~przełożyć~~ skrócić Madziarowskiej: Liptaje i Margorina. dla śpiewania

p. Goetel mówi, iż dotychczas niepomyślano o tem. —
Proponuje urządzenie poufnego zebrania, za zaproszeniami,
dla zapoznania szerszej publiczności w Krakowie o sprawie spisko-
orawsk., i o akcji obecnej. Ustalono na 31/I. o godz. 6 pop.
zaprosić 50-60 osób, także sprawozdawców.
Wyprawę wycieczek - zajmie się niemi Tow. Krajoznawcze z prof.
Moreckim. Otrzymano Lokal na 150 osób od rajtszkoły. Chodzi jeszcze
o wyżywienie ich i o ułożenie programu. Może się tem zająć
Komitet ~~sp.~~ krakowski, kt. też finansuje wycieczki.
100,000 K przyśle N-Targ. Chleb i wódkę przyśle N-Targ -
kuchnia obywatelska będzie na parę [illegible] gotować. Trze-
ba urządzić wieczornicę, teatr i t. d. Każda wyc. będzie obejmowała
ok. 50 osób, kobiet i mężczyzn - dla 1 grupy przeznaczono 2 dni na Kraków,
1 Wieliczkę, 1 Częstochowę, 2 Warszawę.
p. Morecki przedstawia plan. Przyjęciem i umieszczeniem
zajmie się p. Radomski, wieczorami p. Truskolaski,
uświadamianiem prof. Dobrowolski, aprowizacją p. Medwecki.

pośrednictwo p. Smoleńskiego.

W najbliższą niedzielę będzie zebranie członków Tow. Krajozn., na które zaprasza się członków sekcji wycieczkowej Komitetu Sp.-Or.

Na tem posiedzenie zakończono.

za sekretarza
K. Gelczin.

<u>Protokół z nadzwyczajnego posiedzenia w dn. 22/I. 1920r.</u>

Obecni pp: Krajnocha, Matuszek, Warro, Tomaszewski; ks. Kan. Sikora, Dorewski; Kantor, Zachemski:
goście: pp. dr. Truszkowski; prof. Morecki; Gadomski:

<u>p. pr. Krajnocha</u> zagajając podnosi, iż ~~na~~ chodzi o sprawy wycieczek ludności z terenów spisko-orawsk. do Krakowa. Narazie możemy tylko projektować, dopóki nie zostanie wypłacona odpowiednia na ten cel kwota z Minist. Spraw Zagr.

Zabierają głos ~~oto~~ pp. <u>Dorewski</u> i <u>Kantor</u>. Mają być 4 dni

ły: 1) sprawozdania, 2) z wnioskiem, 3) kwestionariusz, 4) zebrany przewodniczącym obrano p. Kantora. Wszystkie sekcje objęły ~~[illegible]~~ działanie Tow. Krajoznawczego, wedle poprzednio podanego planu.

p. Dr. Truszkolaski (: przew. sekcji zabaw :) nie ustalił jeszcze kosztorysu nie znając wysokości (funduszów dysponowanych). Wedle jego planu należałoby wycieczkowców zaprowadzić do teatru, a w drugi wieczór urządzić wieczornicę. Może żywe obrazy, gęślarz ze Zakopanego.

p. Frejmorle zwraca uwagę na ~~[illegible]~~ poziom umysłowy wycieczkowców. Można by im chyba zaprezentować tylko na „Betleem polskie" lub „Kościuszko p. R."

Jako lokal na wieczornicę najodpowiedniejszy byłby refektarz OO. Franciszkanów. – Zgodzono się na to.

Ustalono program wycieczki (: przez 2 dni :).

1) rano: kościoły, – popoł. ćwicz. straży pożarnej –
wiecz. odczyt agit. z diaskoptikonem – teatr

2) r: Muzea – p: Kopiec Kościuszki, Kino – w: wieczornica

Następnie odjazd do Wieliczki, Częstochowy i Warszawy.

p. Szczurowska proponuje wręczenie każdemu uczestniko-
wi na pamiątkę nowo wydanego ilustr. przewodnika po Krako-
wie Rosteschinskiego, ewent. albumików z widokami
Krakowa.

p. Gołowski (: przew. sekc. gier Kuter :) zawiadamia, że uczest-
ników wycieczki umieści się na Wawelu, w baszcie Zło-
dziejskiej. Są sienniki; koce dostarczy wojskowość. Miej-
sca będzie na 100–200 osób. Węgla jest niewiele.

— Wogóle jednak szczegóły przyjęcia pozostawiono
członkom komit. wycieczkowego.

Na tem posiedzenie zamknięto.

K. Gelzgin.

pa sekret.

Protokół z posiedzenia odbytego dn. 14/IV. 1920.

Obecni pp: Sajnocha, Semkowicz, Tomaszewski, Zieliński, Kantor, Zachemski, Chorąże, Goetel, ks. Machay. Dorowski, por. Gwizdż, Białkowski, Galkówna.

Jako goście pp: Maciejówna Józefa, Kaiserówna, Goetlowa, Stroński, Zebrzewski, Gregor. W.

P. Sajnocha wita gości.

Referuje prof. Semkowicz spełnienie Komitetu o rozszerzenie plebiscytu na linię wododziału (Jezior. Białe Spiskie i Słowicka wieś). Wysłano memorjał do Komisji na ręce Manneville'a, kt. odpowiedział, że Komisja rozumiała tylko gminy leżące na półn.-zach. od Jeziora, a nie na półn.-wschód. Inaczej bowiem gminy, gdyby polskie, przecinałyby w przyszłości kolej słowacką (: dotąd nieistniejącą :). To było dla nas porażką, gdyż nie wspomniano zupełnie o tych zamiarach.

V Odpowiedzi na ~~ten~~ ~~memo~~ Komitet wystosował ostrą notę którą Rząd polski przesłał Komisji międzykoalicyjnej. Prof. Semkowicz zawiózł tę notę do Warszawy, i przy tej

sposobności był u p. Erazma Piltza, który obiecał sprawę rozszerzenia pleb. gorąco poprzeć na konferencji w Paryżu i w San Remo. Obecny ~~na tej~~ u p. Piltza

Bader poddał myśl, aby Borowy i Haluszka udali się na czele delegacji lub sami do Warszawy, do przedstawicielstwa Amerykańskiego, z prośbą, aby który z Amerykanów wziął udział w komisji koalic., by przyrzeczenie Wilsona, dane góralom, weszło w życie. Uchwalono. — (Referent proponuje wysłanie depeszy do Wilsona, co jednakże z powodu jego choroby nie nastąpi.)

p. Prejnocha zawiadamia, iż dziś odbyła się konferencja członków komitetu (pp. Prejnocha, Semkowicz, Goetel, Grzegórski, Gwiżdż, ks. Machay) u podsekret. Stanu Dąbskiego i gen. Latinika w Krakowie. Pochwalili oni projekt wysłania górali do delegacji amerykańskiej, wspólnie z Cieszyniakami. Memorjał przedstawiony Amerykanom należy oddać potem p. Piltzowi, aby go w San Remo mógł przedstawić.

Gen. Latinikowi przedstawiono sprawę fatalnej umowy w Trzcianie, która poddaje okręgi pleb. spisko-orawskie

pod opieką jurysdykcyę czeską. Generał przyrzekł, iż umowy tej pod żadnym warunkiem nie podpisze.

por. Gwiżdż podnosi myśl, czyby nie wysłać kogo stąd do Ameryki, aby paraliżować wrogie zabiegi Czechów tamże.

Dr. Goetel wyjaśnia, iż działa tam już ks. Ściegi oraz Wydział Narodowy. (Można jednak prosić jeszcze Ekspozyturę Wydz. Nar. w Warszawie, aby wydatnie w Ameryce dla naszej sprawy działano.) – Następnie przedstawia sytuacyę na Spiszu. Automobilów mamy mało, tutaj nas Czesi przewyższają. Na Spisz można się już udawać do terenu pleb., ale bojówki czeskie pracują.) T. j. przed paroma dniami zorganizowano zamach na nasz automobil, który w poprzek drogi zawaliły drzewa. Do ostatniej chwili (: był wieczór :) spostrzegł szofer przeszkodę i dzięki temu tylko wyszli bez szwanku, auto się trochę uszkodziło. Wniesiono w tej sprawie interpelacyę do Komisyi. [Bojówki czeskie są dobrze zorganizowane, (ubrane w jednakie ubranie, buty i czapki.) Z naszej strony organizuje się także.

Wkrótce przybędzie na Spisz, jako delegat Rządu polskiego (w miejsce dr. Diehla, skompromitowanego wobec tutejszych.)

Dr. Wałek z Krakowa. – Być może, że w niedługim czasie przyjdzie do wrzątku też na Spiszu jak i Orawie. (Jurgów, Krempy i Niedzica są dla nas przeważnie źle usposobione. Potrzeba inteligencji z pośród tych ludzi i wogóle inteligentów dla agitacji.) Komitet nowotarski poniósł wielki uszczerbek przez wyjazd inteligentów – Orawiaków z N. Targu na Orawę. Obecnie punkt ciężkości wszelkich działań przeniósł się na tereny pleb., zaś N. Targ byłby grał rolę pomocniczą. –

Wycieczki z terenów pleb. rozpoczęły się już dzisiaj. Mamy też przygotowane kina, z którymi będzie objeżdżać wsi. Narazie objeżdża się z projekcjami świetlnemi po miejscach.

(~~Fundusze~~ Wydatki wzrastają z każdym dniem, toteż ~~tatrzan~~ fundusze muszą być zwiększone, a samo z aprowizacji, której narazie mamy dość.)

Rozpoczęło akcję polityczno-kościelną o wyjęcie z pod jurysdykcji ks. Blaha Spisza i Orawy.

(Dla ~~przyjęcia~~ celów ~~agitatorów~~ agitacyjnych ~~potrzebne będą~~ odbywać się będą wycieczki pojedynczych akademików z Krakowa.)

<u>ks. Machay</u> przedstawia sytuację na Orawie. Jest ona lepsza niż na

Spiszu, zwłaszcza w jabłonkowskim (który jest całkiem pewny) /: Piekielnik, Jabłonka, Lipnica, Zubrzyca :/. Wkrótce przybędą do Krakowa wycieczki stamtąd.

Okręg trzciański jest zorganizowany, utworzono tam Komitety plebiscytowe po wszystkich wioskach.

Księża i politycy słowaccy. Czyni się staranie o kolej z Zubrzycy do Trzciany. W najbliższą niedzielę t.j. 18/IV. będzie wielki wiec w Namiestowie, na kt. może przyjść do awantur, bo Czesi sprowadzili legionarzy przebranych po cywilnemu. Wiec organizują Słowacy, dla zamanifestowania swej łączności z Polską. Będzie przemawiał ks. Machay po polsku i po słowacku, w duchu [illegible]. Słowacy są uświadomieni i chcą aby Polacy szli z nimi przeciw Madziarom. Trzeba ich uczucia religijne podnosić. Wiec tam chcą też zorganizować, aby przyciągnąć Jabłonkę i polskie gminy w przyjęciu Polaków.

W pow. namiestowskim ~~jednak~~ sprawa polska gorzej stoi niż w Jabłonce. Komitet w Żywcu działa b. sprawnie. Jest projekt, aby w Jabłonce utworzyć centrum aprowizacyjne dla Orawy. Trzeba by się postarać o stałą komunikację z Żywcem.

Do Komitetu w Jabłonce dużo ludzi przychodzi ze skargami na Czechów - pro-
testuje się u komisji koalic., która jednak się da napełnie ścisłych
danych, z czem jest wiele kłopotu. Komitet w Jabłonce, gdzie jest
właściwie składnica broszur, podzielił się na 2 części a) jabłoński,
b) Trzciana. Ludzi mamy dosyć tęgich. - Do 2 tygodni będzie roz-
garnizowana Orawa. W zachodniej Or. będzie odgrywała wielką rolę
agitacja i kościelny, który już się sprowadza.

Bardzo złe wrażenie robi niższy stan waluty polskiej w stosunku
do czeskiej. Będzie się więc ludziom sprzedawać wszelkie artykuły tylko
za marki polskie, sprowadzi się z Warszawy drobne pieniądze.

1K czeska = 3.80 K polskich. Wyższy stan waluty czeskiej przypi-
suje się temu, że Żydzi wygnani z Węgier podpisują Czechom pożyczkę
i już mieli podpisać 4 miliardy. - Żydzi z Jabłonki byli u ks. Ma-
chaya w deputacji z prośbą o przyzwolenie do sprzedaży różnych artykułów.
Nie obiecał definitywnie, ale zwrócił się do nich, by przyjmowali
marki polskie. — Czesi chcą nas zniszczyć, zwłaszcza agitacji.
(: wyżka, dół :).

Umowa w Trzcianie jest fatalna, zostaje bowiem czeska żandar-

wersja, administracja, aprowizacja. Szczegóły techniczne na razie w tajemnicy, jeszcze gorsze. O ile żandarmerja czeska się nie usunie, może przyjść w najbliższych tygodniach do krwawych zaburzeń. (Czesi rozpuszczają wieści, że w chwili powrotu Polaków na Orawę będzie bolszewizm, mordy, pożogi i td. Mowę, jaką miał ks. M., przy wkroczeniu na Orawę / wielkanocny poniedziałek /, Czesi będący w tłumie najdokładniej notowali; wspominał tam mówca, aby Czesi wycofując się od nas zachowali dobre wspomnienie, by się z nimi możliwie dobrze obchodzić, bo chodzi o eventualny wspólny front przeciw ~~[illegible]~~ niemcom i td.)

prof. Kantor zapytuje, czy pierwsza wycieczka odbędzie się 17.IV.?

dr. Goetel narazie wstrzymane.

prof. Kantor prosi, aby conajmniej na 10 dni wcześniej znać o dacie wycieczki; (skąd wycieczka idzie, ilu uczestników, kobiet i td. Podaje szczegóły przygotowań na przyjęcie wycieczki) Wszystko już jest przygotowane; (prosi o przysłanie afiszów i obrazów dla ubrania sal. Afisze już jest, wyglądu nie ma. Mąka jest, cukier, sprzętu do pracy potrzebne. Wycieczka pójdzie z deputacją do Arcybiskupa.

Obiecały pomoc: VI. Koło T. S. L., Niewiasty katolickie, Straż polska, orkiestra gimn., i Szkoła. Koło plebiscytowe Kolejarzy obiecało się opodatkować na cele pleb. i dać wszelką pomoc. - Komitet nasz musi wziąć udział w komplecie. Trzeba też zaprosić generalicję, prasę i td. ~~przyjście t. zw.~~ ~~prof.~~ W dyskusji zabierają głos pp. Szajnocha, Semkowicz, Żorawski, Goetel.

prof. Semkowicz zawiadamia, iż na ostatniej konferencji w Warszawie u p. Piltza ten zapytał, z czego my możemy w ostateczności za doliną Popradu zrezygnować. p. Osiecki powiedział, że z Kieżmarku. Na to prof. S. kategorycznie zaprotestował, mówiąc, iż o ileby plebiscyt na Orawie wypadł pomyślnie, możnaby i żądać pewnych orawskich gmin słowackich. Ale to też tylko, o ile granica strategiczna na to dozwoli. Rzecz ta jednak nie da się załatwić od razu, lecz musi być rozważona dokładnie, i przedewszystkiem Komitet pleb. musi tutaj głos zabrać.

Dr. Goetel mówi, że ~~propo~~ ewentualność jaką przyjmuje prof. Semkowicz jest nie do pomyślenia, bo wsi słowackie

z centrem przemysłowem całej góralszczyzny, i to są Tatry zachodnie.

x. Grajnocha sprawy te może załatwić tylko prezydjum Kom. Krakowskiego z Komitetem nowotarskim.

~~ks.~~ Machay zwraca uwagę, iż są to sprawy b. poufne, które nie mogą dojść uszu słowackich, bo ci by nie głosowali za nami.

Dyskusja jest wyczerpana, zabierają jeszcze głos pp. Goetel, Semkowicz i Dorewski, który wyklucza wszelką zgodę z Czechami.

Dr. Goetel zgłasza rezolucję:

„Poleca się prezydjum Komitetu Krakowskiego w porozumieniu z Komitetem plebiscytowym (: Nowy Targ :) starania przez państwo polskie do doliny Popradu i do okręgu Czadeckiego celem wciągnięcia ich w obszar plebiscytowy."

Przyjęto jednomyślnie.

prof. Semkowicz porusza kwestję słowacką. (Ks. Mnohel jest osamotniony, bo red. Unger odsądził go przesadnie do Madziarów). Należy stworzyć u nas „Koło przyjaciół Słowaków" (: projekt dyr. Zawilińskiego :).

p. Szajnocha mówi, iż trzeba się namyśleć nad tem, bo wielu z Polaków przyznie granicy naturalnej z Węgrami. Wobec zaś są jeszcze elementem chwiejnym. Nie można tego koła łączyć z naszym Komitetem.

prof. Semkowicz: chodzi tu o informowanie prasy, opinji itd.

p. Dorewski proponuje zwołanie w niedługim czasie specjalnego posiedzenia. Uchwalono.

p. Dorewski prosi Komitet Nowotarski o 100,000 marek.

Na tem posiedzenie zakończono o godz. 9 15.

Sekretarz:

K. Gałkówna

Protokół

z posiedzenia odbytego w Tow. Tatrz. dn. 14/V. 1920 r.

Obecni pp: Szajnocha, Goetel, Zachemski, Rouppert, Kantor, Tomaszewski, Zwoliński, Semkowicz, Dorewski, Gałkówna.

r. Szajnocha: należy wysłać podziękowanie a) p. Hersowej w Warszawie, za gorliwą akcję finansową. (Odnośnie do listu z dn. 15/IV. b.r. l. 95/20 i l. 78/20), (b) kapit. K. Wojnarowi za dar 500 egz. „Historji Polski" Kraków 1920 (: pismo l. 94 b/20 :). Uchwalono.

(Trzeba wyjaśnić sprawę ostatniej wycieczki spisko-orawskiej), którą Warszawa chciała mieć u siebie dn. 11/V., wysłano ją zaś dopiero na 12/V., wobec czego Komisja gospodarcza Komitetu złożyła dwa mandaty (: jest telegram i list l. 86. 87. 90. 94a/20 :), i przeprosić Komisję prosząc o pozostanie nadal. (Uchwalono wysłać list, a osobiście wytłómaczą całą sprawę p. Dr. Roppert i Kantor, którzy będą wkrótce w Warszawie.)

~~Komitet~~ Warszawski pismem z dn. 27/IV. l. 80/20 proponuje wydanie afiszów dla celów pleb. Uchwalono, zajmie się tem Komitet Nowotarski.

(Dr. Goetel referuje obecną sytuację na terenach plebiscytowych. Jest ona o tyle gorsza, iż trwa ta fatalna ugoda adwi-

nistracyjna z dn. 21/IV. 1920 w Trzcianie. Pozostaje jeszcze czeska
żandarmerja, urz. celny, sądownictwo, szkoły, administracja
wewnętrzna.) W ostatnich dniach dowiedział się Gł. Komitet, iż
Manneville wysłał depeszę do Czechów na obszarze Sp. i Or.,
iż tereny te wyjęte są z pod władzy czeskiej. Domagamy się
więc teraz plebiscytu najwcześniej za 3 miesiące od dnia depeszy.
t.j. 7/V. (Subkomisja koalicyjna urzęduje stale w Jabłonce)
Jej członkowie są: kpt. Divonne /: objął dział żandarmerji :/,
Tornielli /: sądownictwo :/, Kawihara i Paerson.
Wybór Jabłonki na siedzibę subkomisji jest o tyle odpowiedni, iż
jest tu najlepszy punkt komunikacyjny między Sp. a Orawą
wg. Czesi chcieli Trzciany. Nie słuchają oni subkomisji
tylko Pragi: Ks. Blechy chce z tego powodu subkomisję
usunąć. Żandarmerję czeską na Sp. i Or. zredukowano do 98.
Straż skarbowa ma być usunięta w tych dniach, w jej miejsce
będzie straż z miejscowych ludzi złożona. Co do urzędników
subkomisja będzie uwzględniać tylko pojedyncze „personalia”,
nie, nie zgodzono się zaś na usunięcie wszystkich również

następnych z Czech urzędników. Szkolnictwo jest też w rę-
kach czeskich, ale kierownictwo ma Torwelli, człowiek
b. solidny; Gorzej jest ostatnio z drugą i ustawicznie.
Ze szkolnictwo całe naszej Grecji i z naszej strony nic
się nie dało dotychczas zrobić. Trzy poecie będzie po
1 naszym urzędniku w każdym urzędzie dla Kościoła.
Obecnie główne czyni się starania o usunięcie Blecha. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ i to a) w Watykanie, b) przez subkomisję. W Watykanie
o tyle się już udało, że msgr. Ratti został generalnym
wikarjuszem (?) na wszystkich terenach pleb., tylko nie
wiadomo, czy oznacza to równocześnie exemptio iurisdictio-
nis Blecha. Tutaj subkomisja jest mu przeciwna,
gdyż sam pozwucał orędzy i t. d.
Co do nastroju ludności to dotychczas była nasza agitacja
na Wschód od Sł. Ostr. b. słaba. Ludność się bała.
Teraz pracuje się tam b. intensywnie. W zachodnim
Spiszu nastąpiła wielka poprawa. Lepiej, [illegible],
wielka stoją w zapełności po naszej stronie.

Poczęły się pokazywać częściowe choroby jak tyfus. Jabłkowicz rozdzielił swoją działalność w tym kierunku w ten sposób, że wysyłany obejść szpitale tyfusu w Tarnowskiem, przez cały w Klinice Tarnowskiem. Trzeba więc, aby Komitet Krak. przypilnował wysłania lekarza, 2 sanitarjuszy, medyka i dezynfekcjonarjusza. Muszą być jaknajprędzej wysłani; trzeba aby się zabrali także do apteczki, i nie byli źle żami. Sprawa ogromnie ważna.

Przyjazd gen. Latinika zrobił na Sp. i Or. ogromne wrażenie, zwłaszcza w Stawach, w Nędzy zwanej w Trzcinie gdzie przemawiał. Trzebaby też częściej przyjeżdżać.

Obecnie bardzo potrzeba ludzi dla apteczki, i to też akademików, jak i starszych, wypróbowanych ludzi, którzyby mogli chodzić na kilka tygodni na tereny pleb. ze. mieszkać, i to jaknajprędzej. Musi to wziąć Kom. Krak. w swe ręce. Trzeba ich zaznajomić dokładnie z warunkami pracy. Komitet warszawski dałby im pomoc aprowizacyjną, komunikacyjną, materiał oraz wyszukanie miejsc.

kania. Byłoby tem większym wyrazem zaufania Komitetu, a przez spełnienie pewnych funkcji sekret. otrzymać pieniężne wynagrodzenie.

Dyskusja się rozwija, w której proponuje p. Grajnocha rozesłanie cyrkularza do profesorów Uniwersytetu; zgłoszono się. N. Targ musi nadesłać wykaz miejscowości, dokąd będzie można wyjechać. Komitet postara się ev. o urlopy dla chętnych.

prof. Kantor uważa, że w Dr. Dunajcu jest szczęśliwy ci- szeł. porządny człowiek, u którego zbiera się dużo ludzi; a który może dla nas dużo zrobić.

Dr. Goetel podnosi, że trzeba się znowu rozszerzyć komitety w Muszynie i Piwnicznej, lepsze są, gdyby były większe. — Obecnie b. ważną jest akcja o delegatów amerykańskich dla subkomisji. Jest to na dobrej drodze. W Cieszynie nic już nie zrobimy u komisji. Ponieważ poseł Biltz zachorował, opóźniła się sprawa, którą on miał poprzeć w S. Remo. Teraz ma to Szatek posunąć.

akcyj.

r. Srejnoske mówi, iż akcja polit.-dyplomatyczna szwan-
kuje. Odniósł on b. przykre wrażenie z dyskusji
z wicemin. Dąbskim i refer. Min. Spr. Zagr. Bederem.

prof. Semkowicz radzi, aby poangażować Paryż. Zaś osobno
komit. krakowski wygotuje ostrą notę, którą poprze M. Zagr. do
Rządu jak ta sprawa wygląda.—

Porozumiał się już z p. Sosnowskim i Barnertem (: Niemiec
spiski /, iż będzie się wydawać specj. pismo dla Niemców spiskich / po
niemiecku: społeczno-literacko-polityczne. Ma wychodzić co
2 tyg. Niemcy chcą widzieć nasz program w stosunku do nich.

dr. Koppert zwraca uwagę, iż na uniwers. krakowsk. byli zeszłego
czasu b. liczni uczniowie z Torunia i Kieżmarku. Nawet mie-
li specj. bursę. Trzeba to w tem piśmie zaznaczyć.

p. Zachemski uważa, iż ludzie w oczekiwaniu plebiscyt. są b. przygnębie-
ni, gdyż Czesi ich terroryzują i z drugiej strony rozpoczęli
ogromnie intenzywną akcję wywrotową; agitują odezwami, wydają
czeskie, Noviny spišsko-oravské" (: na wzór polskich /. Szkalują

nas ogromnie. Trzebaby z naszej strony także samo działać. – Czy bojówki są?

dr. Goetel są; b. dobrze zorganizowane. Tak twierdzi gen. Latinik. Obecnie walczą na krótką broń i granatami, planowo.

r. Wojewoda zapytuje co słychać z uwolnieniem dr. Dobrowolskiego?

dr. Goetel: jest spodziewane w najbliższych dniach.

p. Lemkowicz zapytuje czy odsyłani żandarmi nie wracają?

dr. Goetel nie.

prof. Lemkowicz: należy b. ostro zarządzać zmiany wobec stanu w szkolnictwie, sądownictwie i t. d. Wyjmy nie powinni rozpoczynać plebiscytu dopóki to nie będzie uregulowane. Latinik jest widocznie za miękki, więc należy wywrzeć na niego wpływ.

dr. Goetel wyjaśnia jeszcze, iż sprawa usunięcia dr. Diehla na razie ugrzęzła. Jest on zanadto ustępliwy.

prof. Kantor podaje plan wycieczek najbliższych.

Posiedzenie zamknięto o godz. 9[30] wieczór.

Protokół z posiedzenia odbytego dn. 28/maja 1920.

Obecni: pp: Grajnocha, Zawiliński, Goetel, Chowaniec, Kantor, Roppert, Dorawski, Białkowski, Jasnowski, Matuszek, Semkowicz, Tomaszewski, Orzeł (: z N. Targu :).

Dr. Goetel referuje sytuację. Termin pleb. musi być odroczony, gdyż dla nas czas jest wrogiem; w tych dniach będzie zorganizowana straż graniczna, mięszana polsko-słowacka. Komendantem na Orawie zostaje akademik Hajas, zastępcą jego Wiercioch (: b. oficer czeskiej armii :) Słowak węgierski, dość dla nas podejrzany.

Na Spiszu kmdtem jest akad. Stanek, zast. jego b. oficer czeski, z zawodu Węgier. Skład jest dla nas korzystny. Też ma być wkrótce zainstalowana straż kolejowa. 4ch w Suchej Górze, 4ch w Trzcianie. Orawi będą teraz odcięci przez straż graniczną, gdyż będą kontrolowani, muszą mieć przepustki. Jest to ważny sukces. — Administracja i żandarmerja czeska jest jeszcze dalej. W szkolnictwie zmiany na lepsze niema. Straż skarbową zredukowano. Na poczcie, a przy telegrafie i telefonie po 1 człowieku. W sądownictwie nie uzyskaliśmy nic. Różenberg jest 2ą instancją. Wobec

tego będziemy się starali jak najwięcej ludzi stawiać przed sąd.
– Na subkomisję skarżyć się nie możemy, ale jest ona bezsilna
mając do pomocy tylko 8 żołnierzy na Spiszu, a 18 na Orawie. Trze-
ba więc powiększyć liczbę wojska.
Resumując: mamy wysuwamy 3 postulaty: 1) odsunięcie terminu
plebiscytu, 2) zmiany w administracji i sądownictwie, 3) po-
większenie liczby wojsk koalicyjnych.
Subkomisja urzęduje stale w Jabłonce. Z naszej strony jest tam
dr. Diehl, zast. jego sędzia Gardulski i sekretarka z Warszawy.
Od jutra będzie i lekarz. Jest tam jeszcze i nasz Komitet pleb.
Ze strony czeskiej jest lekarz – Słowak Slávik.
Co do nastroju ludności to na Spiszu stał się Jurgów obozem
Zaps centralą polskości. p. Stochłosa, przebywający dawniej na
wychodźstwie w Jurgowie, agituje nadzwyczaj dzielnie i w ciągu miesiąca
pozyskał Jurgów, Rzepisko (i utworzony Kom. Naród. z wójtem na cze-
le/. Niestety – na dobrej drodze jest Jaworzyna i Trybsz. Chcemy
mieć choćby po Starą Wieś Spisz za sobą – na wschód od Zaps
idzie wolniej, bo komitet w St. Wsi jest za mało energiczny.

Obecnie jest tam kilka nowych sił z Krakowa. Dr. Jarosz kieru-
je administracją i aprowizacją. Wielką stratę mamy obecnie
przez chorobę ks. Gryglaka (: tyfus pl. :) –

Na Orawie następuje pewna reakcja w stosunku do [illegible]
entuzjazmu, jaka była przy naszem wkroczeniu tam, zaczyna opadać
i przechodzić w normalne łożysko codziennej sympatji. Na południu
od Trzciany sytuacja dla nas się poprawiła; księża i wójt w Trzc. pracują
b. intensywnie. Kąt: Witów, Głodówka i Petry są słabe. W Cz. Dunaj-
cu pełni z naszej strony p. Kania, człowiek b. energiczny. Stąd by-
łoby można później wywrzeć większy wpływ na Podhorę, Zubrzycę i Jab-
łonkę. – W Mutnem panuje b. silna ospa, gdzie Czesi zatajali ją;
także w Klinie Zakamiennym. Nasza kolumna sanitarna zo-
stanie tam więc prawdop. przez cały czas plebiscytu. Jest to dla
nas b. ważne. Obecnie Czesi rozkrzyczeli trochę o polskim terrorze,
bo były 2 zamachy w Suchej Górze i Piekielniku, w Jurgowie zaś
zabito żandarma czeskiego. Przez to jednak został nieco zahamo-
wany terror czeski, uspokoili się trochę. Więc ta broń ma jednak
pewne realne znaczenie. Odbija się to zresztą w szkołach na

najbliższym niestałym wiecu, jego urządzany w Trzcianie.
– Dzieciaczki mają ogromne doniosłe w skutkach znaczenie. Będą się teraz odbywały każdego tygodnia. Jedna z najbliższych wycieczek będzie słowacka.
– Przed kilkoma dniami był w N. Targu b. sekretarz plebiscytowy Kozłowski z Warszawy, pytając o nasze postulaty. Prosiliśmy o obraz św., mapy i różne wydawnictwa.
Obecnie dostajemy 4 auta osobowe z Poznania, osobno 2 osobowe i 2 Fiaty i 2 ciężarowe. Kupiliśmy 5 par koni, wózki, rowery, motocykle. Był minister aprowizacji p. Śliwiński. Na posiedzeniu referował prof. Przech (referent aprowiz. w Komitecie N. Targ.) naszą sytuację, kt. obecnie jest niezła. Być może, że odda nam się aprowizowanie okręgu pleb. Bardzo b. wrażenie zrobiła wizyta ministra w Trzcianie, zwłaszcza u Słowaków. Zaimponowało im to. – Mamy w N. Targu drukarnię, także i słowacką. Popieramy b. silnie niepodległość Słowaczyzny.
<u>prof. Semkowicz</u> zapytuje co znaczy ta notatka o propozycji Komitetu do Żyda usunięcia Dr. Ciesla, na co się jednak Żyd nie zgodził. Była w „Głosie Narodu" dn. 24/V. b. m. Jest to b. przykra i nawet kompromitująca dla Komitetu, a uciecha dla Czechów. Praw-

Prawdopodobnie jest to notatka samego Dr. Ziehla. Trzeba tę sprawę ko-
niecznie załatwić.

Dr. Goebel wyjaśnia, że prawdopodobnie notatka ta jest fatalną dla da-
nej sprawy plebiscytu i dlatego też my nie chcemy jej [illegible]
niekoniecznie poruszać, dopóki Dr. Z. jest jeszcze reprezentantem Rządu.
Ale wyjaśnimy to na posiedzeniu z N. Targu.

Dr. Semkowicz zaznacza, że na plakatach Dyr. policji, obwieszczają-
cych o ~~wszystkich~~ zgłoszeniu się osób pochodzących z terenów pleb. [[illegible]] nie
wymieniono por. Starzeńskiego. Trzeba to poprawić! – Uchwalono.
– W sprawie Dol. Doprada trzeba dalej działać, ale już nie memorja-
łem, bo te nie skutkują, jak n. p. ostatni, z którym niewiadomo
co się stało. Chodzi przedewszystkiem o sprawę rewizyjne mieszkań-
ców ~~[illegible]~~ tego terenu, którzy są niezadowoleni i skarżą się, [illegible]
specjalnie na stosunki obecnie tam panujące. Trzeba by te skargi
uwzględnić, aby mieszkańców – t. j. gł. Niemców – do Polski przy-
ciągnąć. Skarżą się, że w wojsku mają mało płacy, że im się każe przy-
sięgać a potem będą zapewne musieli pójść na front. –
Trzeba jaknajprędzej zacząć wydawać to niemieckie pismo dla nich;

p. t. „Zipser Bote."

Dr. Goetel w odpowiedzi zaznacza, iż kompanja wysokogórska, złożona ze Spiszaków i Orawców w N. Dunajcu likwiduje się. Szeregowcy pójdą do warsztatów w Krakowie, niektórzy wstąpią do wojska polskiego, reszta zostanie w stacji zbornej spisko-orawskiej. Akademicy będą na studjach w Krakowie. Skargi Niemców są przesadzone, sami nie wiedzą (czego chcą). W Piwnicznej działa już komitet z p. Grochowskim na czele.

prof. Sosnowski w dyskusji zaznacza, że wszelkie żale Niemców spiskich trzeba przyjmować z zastrzeżeniem. Niemcy obecnie inny kierunek przyjęli w stosunku do nas - chcą oni być w całości i w zwartej masie w Czecho-Słowacji aby ją rozburzyć, względnie chcą całości Spisza jako republiki spiskiej, z Niemcami na czele.

Dr. Goetel radzi, aby jednak dalej nawiązywać nici z Niemcami, aby gdy przyjdzie pr. k. wojskowe załatwienie odrazu te tereny zająć.

prof. Orzech, jako gość z N. Targu, jest pesymistą co do Niemców sp. gdyż oni dla Węgrów właściwie i w każdej okazji będą dla nich pracować. Kompanja sp.-or. „obija się", handluje czem może

Niemcom nie można wierzyć, chyba jedynie Barnertowi. Trzeba się oprzeć na Bojarskich itd. Niemcy stwarzają nam wiele trudności. Zaleca ostrożność, ale je podtrzymywać jednak należy, również skąd oni zaopatrujemy przedewszystkiem środki ekonomicznej natury, jak blachy, benzyny – należy im ich dostarczyć.

Wycieczki są najlepszą agitacją dla nas. Z kresów należy tylko szkolnie i poznańskie. Warszawę można ominąć. Należałoby także zwiedzić jak kopalnię węgla. Należy obecnie urządzać wycieczki jak najczęściej, gdyż zima może być wcześniejsza, a wtedy nikt nie pojedzie.

W dyskusji zabierają głos pp.: Frejnocka, Szczepkowski, Kustor, Dorawski. Godzą się na politykę (współpracy) z Niemcami. Tutaj Węgrzy ogromnie agitują, zwł. konsul węg. w Krakowie. –

D. Goetel w końcu przypomina iż na tereny trzeba nam jest wysłać jak najmłodszej ludzi i to też akademików jak i ludzi starszych, poważnych, bez różn. Szkoły mogłyby mieszkać na schronisku. Wycieczki ułożone nie są na razie pożądane. Komitet nowotarski daje wszelkie możliwe ułatwienia przybyszom.

Na tem zakończono.

Sekr.: K. Goetel m.p.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]

